

JUSTITSMINISTERIET

Dato: 23. august 2021
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Jeppe Malinowski
Sagsnr.: 2021-0090-2864
Dok.: 2042274

UDKAST

Forslag til

Lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og færdselsloven (Implementering af initiativer i aftale om politiets og anklagemyndighe- dens økonomi 2021-2023)

§ 1

I straffeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1650 af 17. november 2020, som senest ændret ved § 1 i lov nr. 1174 af 8 juni 2021, foretages følgende ændringer:

1. § 82, nr. 13, ophæves.

Nr. 14 bliver herefter nr. 13.

2. I § 82 indsættes som *stk. 2*:

»*Stk. 2.* Ved straffens fastsættelse kan det endvidere indgå som formildende omstændighed, at straffesagen mod gerningsmanden ikke er afgjort inden for en rimelig tid, uden at det kan bebrejdes gerningsmanden. Sagsbehandlingstiden kommer dog kun i betragtning som formildende omstændighed, hvis dette er nødvendigt på grund af kravet i artikel 6 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention om behandling af sagen inden for en rimelig frist.«

3. I § 83 indsættes som *3. pkt.*:

»§ 82, stk. 2, 2. pkt., finder tilsvarende anvendelse.«

UDKAST

4. I § 119, stk. 3, indsættes som 2. pkt.:

»Ved fastsættelse af straffen skal det endvidere betragtes som en skærpende omstændighed, at en trussel om vold efter stk. 1 har baggrund i forurettedes lovlige ytringer i den offentlige debat eller i øvrigt har til formål at forhindre forurettede i at gøre brug af sin ytringsfrihed i den offentlige debat.«

5. I § 266 indsættes som stk. 2:

»Stk. 2. Ved fastsættelse af straffen efter stk. 1 skal det betragtes som en skærpende omstændighed, at truslen har baggrund i forurettedes lovlige ytringer i den offentlige debat eller i øvrigt har til formål at forhindre forurettede i at gøre brug af sin ytringsfrihed i den offentlige debat.«

§ 2

I retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1445 af 29. september 2020, som senest ændret ved § 3 i lov nr. 1174 af 8. juni 2021, foretages følgende ændringer:

1. I § 172 a, stk. 1, indsættes efter »745 e«: », stk. 1, nr. 1-4,«.

2. I § 735, stk. 3, nr. 2, ændres »sagens behandling« til: »behandlingen af sagen«.

3. I § 736, stk. 1, nr. 2, ændres »at beskikke« til: »beskikkelse af«.

4. I § 745 e, stk. 1, indsættes som nr. 5:

»5) Personen er 15 år eller derover, og efterforskningen vedrører en overtrædelse af straffelovens § 216 eller straffelovens § 225, jf. § 216, hvor personen er forurettet.«

§ 3

I færdselsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1324 af 21. november 2018, som senest ændret ved lov nr. 1187 af 11. juni 2021, foretages følgende ændring:

1. I § 118 a, stk. 1, indsættes som 3. og 4. pkt.:

»For overtrædelse af §§ 41-43 b eller anden hastighedsgrænse fastsat ved færdselstavler eller anden afmærkning udmåles bøder til 1.200 kr. eller beløb derover, som er delelige med 600. For overtrædelser omfattet af 3. pkt.

UDKAST

udmåles bøder for personer med særlig lav indtægt til 600 kr. eller beløb derover.«

§ 4

Loven træder i kraft den 1. januar 2022.

§ 5

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

*Bemærkninger til lovforslaget**Almindelige bemærkninger*

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	5
2. Lovforslagets hovedpunkter.....	7
2.1. Begrænsning af strafnedsættelse mv. for lang sagsbehandlingstid...7	
2.1.1. <i>Gældende ret</i>	7
2.1.1.1. <i>Straffelovens § 82, nr. 13</i>	7
2.1.1.2. <i>Straffelovens § 83</i>	10
2.1.1.3. <i>Den Europæiske Menneskerettighedskonvention</i>	11
2.1.2. <i>Justitsministeriets overvejelser</i>	12
2.1.3. <i>Den foreslåede ordning</i>	14
2.2. Strafskærpelse for trusler mod ytringsfriheden.....	15
2.2.1. <i>Gældende ret</i>	15
2.2.1.1. <i>Straffelovens § 119</i>	15
2.2.1.2. <i>Straffelovens § 266</i>	17
2.2.1.3. <i>Straffelovens § 81, nr. 7</i>	17
2.2.2. <i>Justitsministeriets overvejelser</i>	19
2.2.3. <i>Den foreslåede ordning</i>	23
2.2.3.1. <i>Skærpelse af straffen for trusler mod ytringsfriheden mod personer, der handler i medfør af offentlig tjeneste eller hverv i straffelovens § 119</i>	23
2.2.3.2. <i>Skærpelse af straffen for trusler mod ytringsfriheden i straffelovens § 266</i>	25
2.3. Videoafhøring af voldtægts ofre	26
2.3.1. <i>Gældende ret</i>	26
2.3.1.1. <i>Videoafhøring af vidner</i>	26
2.3.2. <i>Justitsministeriets overvejelser</i>	35
2.3.3. <i>Den foreslåede ordning</i>	38
2.4. Prioritering af sager om personfarlig kriminalitet i relation til forsvarerbeskikkelse.....	40
2.4.1. <i>Gældende ret</i>	40

2.4.2. <i>Justitsministeriets overvejelser</i>	44
2.4.3. <i>Den foreslåede ordning</i>	45
2.5. Regulering af bødetakster for hastighedsovertrædelser	46
2.5.1. <i>Gældende ret</i>	46
2.5.2. <i>Transportministeriets overvejelser</i>	54
2.5.3. <i>Den foreslåede ordning</i>	56
3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige	61
4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.	62
5. Administrative konsekvenser for borgerne	63
6. Klima- og miljømæssige konsekvenser	63
7. Forholdet til EU-retten	63
8. Hørte myndigheder og organisationer mv.	63
9. Sammenfattende skema	64

1. Indledning

Regeringen, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti og Nye Borgerlige indgik den 15. december 2020 en aftale om politiets og anklagemyndighedens økonomi 2021-2023.

Dette lovforslag har til formål at gennemføre dele af aftalen om politiets og anklagemyndighedens økonomi 2021-2023.

Det følger bl.a. af aftalen, at aftaleparterne er enige om at begrænse brugen af strafnedsættelse grundet lang sagsbehandlingstid mest muligt inden for rammerne af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Lovforslaget indeholder på den baggrund en ændring af straffelovens regler om straffens fastsættelse, således at muligheden for at lade sagsbehandlingstiden indgå som en formildende omstændighed begrænses.

Det følger endvidere af aftalen, at aftaleparterne er enige om at skærpe straffen for trusler, herunder digitale trusler, der har til formål at forhindre foru-

rettede i at gøre brug af sin ytringsfrihed og deltage i den demokratiske debat.

Lovforslaget indeholder på den baggrund et forslag om at skærpe straffen for trusler, herunder digitale trusler, der har til formål at forhindre forurettede i at gøre brug af sin ytringsfrihed og deltage i den demokratiske debat, eller som har baggrund i forurettedes lovlige ytringer i den offentlige debat. Det foreslås, at strafskærpelsen gennemføres gennem en fordobling af straffniveauet i forhold til den straf, der ellers ville være fastsat af domstolene for tilsvarende trusler.

Det fremgår af desuden af aftalen, at der skal indføres mulighed for videoafhøring af voldtægtsofre, således at videoen bl.a. kan forevises under sagens behandling i retten med mulighed for efterfølgende at stille supplerende spørgsmål til den forurettede.

Med lovforslaget foreslås det derfor at udvide muligheden for videoafhøring, således at der indføres et tilbud om videoafhøring i voldtægtssager af forurettede, der er 15 år eller derover. Videoafhøringen vil herefter kunne forevises som en del af bevisførelsen under sagens behandling i retten. Det foreslås, at der – i modsætning til efter den gældende ordning med videoafhøring – efterfølgende i retten skal være mulighed for at stille supplerende spørgsmål til den forurettede.

Med aftalen blev det herudover besluttet, at der skal indføres målsætninger for sagsbehandlingstiden i sager om personfarlig kriminalitet på tværs af hele straffesagskæden, så der sikres en ensartet prioritering af disse sager.

Prioriteringen af sager om personfarlig kriminalitet vil erstatte de tidligere såkaldte VVV-målsætninger. Indfasningen af de nye målsætninger sker gradvist på tværs af straffesagskæden.

Politiet og anklagemyndigheden har primo 2021 implementeret de nye målsætninger for sagsbehandlingstiden i sager om personfarlig kriminalitet.

For kriminalforsorgens vedkommende forventes indfasning af de nye målsætninger i sager om personfarlig kriminalitet håndteret i forbindelse med en ny flerårsaftale for kriminalforsorgen gældende fra 2022.

For så vidt angår domstolene er der indledt et samarbejde mellem Justitsministeriet og Domstolsstyrelsen om fastlæggelse af målsætninger i retterne

med henblik på implementering senest i forbindelse med en ny administrativ flerårsaftale for domstolene gældende fra 2023. Indeværende lovforslag understøtter den kommende overgang fra VVV-målsætninger til målsætninger om personfarlig kriminalitet ved domstolene.

Med lovforslaget sikres det således, at anvendelsen af reglerne om forsvarerbeskikkelse og tilbagekaldelse af forsvarerbeskikkelse bringes i overensstemmelse med den nye prioritering af sager om personfarlig kriminalitet.

Endelig følger det af aftalen, at aftaleparterne er enige om, at der skal ske lønregulering af bødetakster, så bøderne bliver tidssvarende, og som kan tilvejebringe et merprovenu på 100 mio. kr. årligt fra 2022 og frem, der medgår til finansiering af aftalen. Lovforslaget indeholder på den baggrund et forslag om regulering af bødetaksterne for hastighedsovertrædelser på færdselsområdet, som vil kunne tilvejebringe et merprovenu (efter tilbageløb) i størrelsesordenen 107 mio. kr. i 2022 og 128 mio. kr. i 2023 og frem til finansiering af aftalen.

Med forslaget vil bødetaksterne stige med 20 pct. til et beløb, der er deleligt med 600.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Begrænsning af strafnedsættelse mv. for lang sagsbehandlingstid

2.1.1. Gældende ret

2.1.1.1. Straffelovens § 82, nr. 13

Straffelovens § 80 angiver de hovedhensyn, der skal tages i betragtning ved straffens fastsættelse. Således skal der efter § 80, stk. 1, ved straffens fastsættelse under hensyntagen til ensartethed i retsanvendelsen lægges vægt på lovovertrædelsens grovhed og på oplysninger om gerningsmanden. Efter § 80, stk. 2, skal der ved vurderingen af lovovertrædelsens grovhed tages hensyn til den med lovovertrædelsen forbundne skade, fare og krænkelse samt til, hvad gerningsmanden indså eller burde have indset herom. Ved vurderingen af oplysninger om gerningsmanden skal der tages hensyn til dennes almindelige personlige og sociale forhold, dennes forhold før og efter gerningen samt dennes bevæggrunde til gerningen. Efter § 80, stk. 3, kan det ved vurderingen efter stk. 2 ikke indgå som formildende omstændighed, at gerningen har baggrund i tro, kulturelle forhold eller lignende.

Straffelovens §§ 81 og 82 angiver nærmere, hvilke omstændigheder der i almindelighed skal tillægges vægt i forbindelse med straffens fastsættelse i henholdsvis skærpende og formildende retning.

Det fremgår af straffelovens § 82, nr. 13, at det ved straffens fastsættelse i almindelighed skal indgå som formildende omstændighed, at straffesagen mod gerningsmanden ikke er afgjort inden for en rimelig tid, uden at det kan bebrejdes gerningsmanden.

Straffelovens § 82, nr. 13, er indført ved lov nr. 218 af 31. marts 2004 om ændring af straffeloven og retsplejeloven (Ændring af strafferammer og bestemmelser om straffastsættelse mv.). Loven bygger på Straffelovrådets betænkning nr. 1424/2002 om straffastsættelse og strafferammer.

Det fremgår af bestemmelsens forarbejder, at hensigten med bestemmelsen var at lovfæste den retstilstand, som havde udviklet sig i retspraksis, herunder i tilfælde, hvor der havde været spørgsmål om, hvorvidt sagsbehandlingstiden havde medført en krænkelse af tiltaltes rettigheder efter Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK) artikel 6, stk. 1. Der henvises til betænkning nr. 1424/2002, side 265 ff. og side 285 ff.

Om straffelovens § 82, nr. 13, kan bringes i anvendelse, beror ifølge forarbejderne på en konkret vurdering, hvorved der efter omstændighederne kan inddrages flere forhold, herunder sagens karakter og betydning, dens kompleksitet og den tiltaltes (gerningsmandens) og myndighedernes adfærd. Der henvises til bemærkningerne til § 1, nr. 2 (§ 82, nr. 13), i lovforslag nr. L 99 af 26. november 2003, jf. Folketingstidende 2003-04, tillæg A, side 3325 f.

Højesteret afsagde den 16. april 2012 seks afgørelser om anvendelse af straffelovens § 82, nr. 13. Sagerne er gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2012, side 2310 ff., side 2315/1, side 2315/2 f., side 2316, side 2317 ff., og side 2322/1. I alle sagerne udtalte Højesteret, at der var tale om ukomplicerede straffesager om overtrædelse af færdselsloven, og at sagsbehandlingstiden i så væsentligt omfang havde overskredet det rimelige, at der skulle ydes kompensation herfor, jf. straffelovens § 82, nr. 13, og § 83, 2. pkt., eller princippet i disse bestemmelser. Sagsbehandlingstiden var i sagerne mellem 1 år og 10 måneder og 3 år og 3 måneder fra sigtelse til dom i første instans. Højesteret udtalte, at kompensation burde ydes, selv om der ikke måtte foreligge en krænkelse af EMRK artikel 6, stk. 1. I sagerne kompenserede Højesteret ved at nedsætte bøden med 5.000 kr. og halvdelen af det resterende beløb. I de sager, hvor bøden var på 5.000 kr. eller derunder, lod Hø-

jesteret bøden bortfalde. Endvidere skulle de domfældte ikke betale sagsomkostninger. Derimod udgjorde den lange sagsbehandlingstid i sagerne ikke tilstrækkeligt grundlag for i medfør af princippet i straffelovens § 82, nr. 13, og § 83, 2. pkt., at undlade frakendelse af førerretten og pålæggelse af kørselsforbud i betragtning af de hensyn, som begrundet færdselslovens regler om frakendelse af førerretten og om kørselsforbud.

I en afgørelse af 24. august 2012 i vedrørende overtrædelse af dyreværnsloven, gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2012, side 3395 ff., udtalte Højesteret, at en samlet sagsbehandlingstid på lidt under 1 år og 9 måneder ved politiet og anklagemyndigheden samt en sagsbehandlingstid ved domstolene på lidt over 2 år for behandling i tre instanser ikke indebar en krænkelse af EMRK artikel 6, stk. 1, og heller ikke kunne medføre strafnedsættelse i medfør af straffelovens § 82, nr. 13. Højesteret tog i sagen hensyn til, at der skulle indhentes dyrlægefaglig erklæring, og at flere tiltalte skulle afhøres af politiet.

I to afgørelser fra Højesteret af henholdsvis den 5. april og den 3. maj 2016, gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2016, side 2397 ff., og 2773 ff., nedsatte Højesteret straffen i en sag om ulovligt fiskeri og i en sag om brud på tavshedspligt på grund af lang sagsbehandlingstid. I sagen om ulovligt fiskeri verserede sagen mere end 3 år i landsretten som følge af overvejelser af EU-retlige spørgsmål. I sagen om brud på tavshedspligt gik der ca. 1 år og 4 måneder fra sigtelsestidspunktet, til anklageskriftet blev modtaget i retten.

Det fremgår af Rigsadvokatens redegørelse for trykt og utrykt praksis vedrørende straffelovens § 82, nr. 13, af 22. januar 2020 (Retsudvalget 2019-20 (Alm. del) – bilag 411), at det beror på en konkret vurdering af sagens samlede omstændigheder, om straffen i en sag bør fastsættes under henvisning til bestemmelsen i straffelovens § 82, nr. 13. Der lægges i den forbindelse vægt på forbrydelsens karakter, sagens betydning og kompleksitet samt den tiltaltes og myndighedernes adfærd i forbindelse med sagens behandling.

Det fremgår videre af redegørelsen, at det ikke er i alle sager, hvor der har været tale om en lang sagsbehandlingstid, der er grundlag for at nedsætte straffen. Der kan endvidere ikke opstilles præcise retningslinjer for, at en bestemt varighed for en sags behandling, f.eks. et bestemt antal måneder eller år, i sig selv medfører, at der foreligger en lang sagsbehandlingstid, der vil kunne føre til en formildelse af straffen. Det fremhæves samme sted, at der i retspraksis findes eksempler på, at selv meget lange sagsbehandling-

stider ikke har medført nedsættelse af straffen, idet der har foreligget en rimelig begrundelse for, at sagen ikke på et tidligere tidspunkt har kunnet færdigbehandles. Omvendt vil selv kortere sagsbehandlingstider – afhængig af sagens konkrete omstændigheder – kunne medføre en formildelse af straffen, hvis der ikke kan påvises særlige forhold i sagen, som kan begrunde sagsbehandlingstidens længde.

Herudover fremgår det bl.a. af redegørelsen, at gennemgangen af retspraksis peger i retning af, at den samlede sagsbehandlingstid som udgangspunkt skal være på mere end 1 år og 6 måneder for sager, der afgøres i første instans, før domstolene i almindelighed lader sagsbehandlingstidens længde indgå som en formildende omstændighed ved straffens fastsættelse. For så vidt angår sager afgjort i anden og tredje instans peger gennemgangen på, at der skal foreligge en sagsbehandlingstid, der er væsentligt længere, før det kan føre til en formildelse af straffen.

2.1.1.2. Straffelovens § 83

Efter straffelovens § 83, 1. pkt., kan straffen nedsættes under den foreskrevne strafferamme, når oplysninger om gerningen, gerningsmandens person eller andre forhold afgørende taler herfor. Efter 2. pkt. kan straffen bortfalde under i øvrigt formildende omstændigheder. Eksempelvis kan der efter bestemmelsen idømmes bøde, selv om en strafbestemmelse konkret har en strafferamme, hvor minimum er fængsel, jf. pkt. 3.2.1 og pkt. 3.7 om den gældende § 83 i de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. L 99 af 26. november 2003, jf. Folketingstidende 2003-04, tillæg A, side 3288 f., og side 3295.

Straffelovens § 83 blev ligesom straffelovens § 82, nr. 13, indført ved lov nr. 218 af 31. marts 2004 om ændring af straffeloven og retsplejeloven (Ændring af strafferammer og bestemmelser om straffastsættelse mv.), der bygger på Straffelovrådets betænkning nr. 1424/2002 om straffastsættelse og strafferammer.

Straffelovens § 83 afløser den tidligere § 84, stk. 2, jf. stk. 1, samt §§ 85, 87 og 91. Formålet med § 83 er ifølge bestemmelsens forarbejder på baggrund af den eksisterende praksis at lovfæste en almindelig adgang til efter en konkret vurdering at nedsætte straffen under den foreskrevne strafferamme, når oplysninger om gerningen, gerningsmandens person eller andre forhold taler afgørende herfor, og under i øvrigt formildende omstændigheder at lade straffen bortfalde, jf. bemærkningerne til § 1, nr. 2 (til § 83), i lovforslag nr.

L 99 af 26. november 2003, jf. Folketingstidende 2003-04, tillæg A, side 3326.

Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, at straffelovens § 83 ikke er begrænset til omstændigheder, der foreligger ved den strafbare handlingsforetagelse. Også senere indtrådte omstændigheder kan bevirke strafnedsættelse eller strafbortfald, jf. eksempelvis de forhold, der nævnes i § 82, nr. 9-14, jf. bemærkningerne til § 1, nr. 2 (til § 83), i lovforslag nr. L 99 af 26. november 2003, jf. Folketingstidende 2003-04, tillæg A, side 3326.

Straffelovens § 83 kan derfor også anvendes til at nedsætte straffen under den foreskrevne strafferamme eller til at lade straffen helt bortfalde som følge af lang sagsbehandlingstid. Der henvises til de i pkt. 3.1.1.1 nævnte afgørelser fra Højesteret af 16. april 2012.

2.1.1.3. Den Europæiske Menneskerettighedskonvention

Det fremgår bl.a. af EMRK artikel 6, stk. 1, at enhver har ret til en retfærdig rettergang inden en rimelig tid i bl.a. straffesager. Det følger desuden af EMRK artikel 13, at enhver, hvis rettigheder og friheder efter EMRK er blevet krænket, skal have adgang til effektive retsmidler.

Beregningen af den relevante periode, der skal tages i betragtning ved bedømmelsen af sagsbehandlingstiden i straffesager efter EMRK, begynder på det tidspunkt, hvor der foreligger en anklage for en forbrydelse. Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (EMD) har defineret begrebet »anklage« som en officiel tilkendegivelse over for en person fra en dertil kompetent myndighed, der indeholder en beskyldning om, at vedkommende har begået en strafbar handling. Fristen vil almindeligvis begynde at løbe fra det tidspunkt, hvor klager anholdes, afhøres som sigtet, eller hvor der rejses tiltale. Den relevante periode slutter, når der foreligger en endelig afgørelse af anklagen, eller strafforfølgning afbrydes, jf. Jon F. Kjølbro, *Den Europæiske Menneskerettighedskonvention for praktikere*, 5. udgave (2020), side 789 ff.

Ved vurderingen af, om den tidsmæssige udstrækning af sagen er forenelig med kravet om rettergang inden for en »rimelig frist«, foretages en konkret vurdering af sagens faktiske omstændigheder. Det kan udledes af EMD's praksis, at »sagsbehandlingstiden vurderes i forhold til (1) sagens kompleksitet, (2) parternes adfærd og (3) de relevante myndigheders adfærd, herunder navnlig domstolenes«, jf. Jon F. Kjølbro, a.st., side 797. Ved vurderingen af myndighedernes adfærd lægges vægt på sagens betydning for klager.

Endelig beror vurderingen på en helhedsbedømmelse af sagen, jf. Jon F. Kjølbro, a.st., side 797.

Der kan ikke opstilles faste grænser for, hvad der forstås ved en »rimelig frist« efter EMRK artikel 6. Det vil afhænge af en samlet bedømmelse af sagens konkrete omstændigheder, hvorvidt sagsbehandlingstiden må anses for at være rimelig ud fra en vurdering af ovenstående momenter.

EMD har fastslået, at der i forbindelse med en krænkelse af artikel 6, stk. 1, som følge af lang sagsbehandlingstid skal være adgang til et effektivt retsmiddel, jf. EMRK artikel 13, der skal forhindre eller standse krænkelsen, eller at der skal tilkendes passende kompensation for den allerede skete krænkelse, jf. Jon F. Kjølbro, a.st., side 1262.

I de straffesager, hvor der i forbindelse med domsafsigelsen konstateres en krænkelse af EMRK artikel 6 som følge af lang sagsbehandlingstid, er medlemsstaterne således forpligtede til at kompensere for krænkelsen, herunder ved straffens udmåling.

Det vil derfor ikke være muligt inden for rammerne af EMRK at afskaffe brugen af strafnedsættelse eller bortfald som kompensation for lang sagsbehandlingstid, hvis der ikke samtidig indføres en anden form for kompensation, f.eks. en økonomisk godtgørelse.

2.1.2. Justitsministeriets overvejelser

Det fremgår af aftale om politiets og anklagemyndighedens økonomi 2021-2023, at aftaleparterne (Regeringen, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti og Nye Borgerlige) er enige om at begrænse anvendelsen af strafnedsættelse grundet lang sagsbehandlingstid mest muligt inden for rammerne af EMRK, og at der derfor skal gennemføres en ændring af straffeloven, så muligheden for strafnedsættelse på grund af lang sagsbehandlingstid, jf. straffelovens § 82, nr. 13, begrænses.

Justitsministeriet har på den baggrund overvejet, hvordan anvendelsen af straffelovens § 82, nr. 13, om strafnedsættelse på grund af lang sagsbehandlingstid kan begrænses mest muligt inden for rammerne af EMRK.

Som det fremgår af pkt. 2.1.1.3 er en fuldstændig afskaffelse af strafnedsættelse på grund af lang sagsbehandlingstid ikke mulig inden for rammerne af EMRK, uden at der samtidig gennemføres en anden form for kompensation

til den dømte, f.eks. i form af økonomisk kompensation. Denne mulighed er efter Justitsministeriets opfattelse ikke hensigtsmæssig.

Justitsministeriet finder, at begrænsning af anvendelsen af sagsbehandlingstiden som formildende omstændighed mest hensigtsmæssigt kan ske ved at indføre en ordning, hvor strafnedsættelse kun kan ske, hvis det er nødvendigt på grund af kravet i EMRK artikel 6 om behandlingen af sagen inden for en rimelig frist.

Samtidig bør det fastholdes, at strafnedsættelse på grund af lang sagsbehandlingstid alene vil kunne komme på tale, hvis det ikke kan bebrejdes gerningsmanden, at straffesagen ikke er afgjort inden for en rimelig tid, jf. den gældende § 82, nr. 13.

Justitsministeriet er af den opfattelse, at en tilsvarende ordning bør gælde i forhold til muligheden for at lade straffen nedsætte under den foreskrevne strafferamme eller for at lade straffen helt bortfalde, jf. straffelovens § 83, der i retspraksis også er benyttet i sager, hvor sagsbehandlingstiden har været lang, jf. pkt. 2.1.1.1 og 2.1.1.2.

Det er Justitsministeriets vurdering, at den foreslåede begrænsning af sagsbehandlingstiden som formildende omstændighed mest hensigtsmæssigt sker ved at ophæve straffelovens § 82, nr. 13, og samtidig indsætte et nyt stykke i straffelovens § 82, der giver mulighed for at lade sagsbehandlingstiden indgå som formildende omstændighed, men begrænser dette til situationer, hvor straffastsættelse ellers ville være i strid med EMRK artikel 6.

Den nye bestemmelse vil via en henvisning i § 83 samtidig skulle finde anvendelse også på straffens nedsættelse under den foreskrevne strafferamme eller bortfald.

Justitsministeriet mener ikke, at der i øvrigt bør foretages ændringer, der begrænser domstolenes muligheder for at kompensere for lang sagsbehandlingstid, f.eks. ved at nedsætte sagsomkostningerne eller fritage den domfældte fra at betale sagsomkostninger. Der tilsigtes heller ikke med den foreslåede ordning ændringer i muligheden for at få erstatning mv. for lang sagsbehandlingstid i medfør af reglerne i retsplejelovens kapitel 93 a, f.eks. i de tilfælde, hvor sagen er sluttet med en frifindende dom eller med en påtaleopgivelse, jf. §§ 1018 a og 1018 b, eller efter dansk rets almindelige regler, jf. § 1018 h.

2.1.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås, at straffelovens § 82, nr. 13, ophæves, og at der samtidig indsættes et nyt stk. 2 i straffelovens § 82, hvor muligheden for at lade sagsbehandlingstiden indgå som formildende omstændighed ved straffens fastsættelse er begrænset til de tilfælde, hvor dette er nødvendigt på grund af kravet i EMRK artikel 6 om behandlingen af sagen inden for en rimelig frist.

Det foreslås videre, at denne begrænsning ved en henvisning i et nyt 3. pkt. i straffelovens § 83 også kommer til at gælde ved straffens nedsættelse under den foreskrevne strafferamme eller bortfald.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at lang sagsbehandlingstid, der ikke kan bebrejdes gerningsmanden, kun kommer i betragtning som formildende omstændighed ved strafudmålingen, hvis straffastsættelsen ellers ville være i strid med EMRK artikel 6, stk. 1. Efter artikel 6, stk. 1, 1. pkt., har enhver ret til en retfærdig og offentlig rettergang inden en rimelig tid.

Det forudsættes, at der i den forbindelse kan lægges vægt på, om den sigtede eller tiltalte har benyttet sig af retsmidlerne i retsplejelovens § 152 a og § 718 b, stk. 1. Når tiltale er rejst, kan den tiltalte, jf. lovens § 152 a, forlange, at retten fastsætter tidspunktet for hovedforhandlingen, hvis det er nødvendigt på grund af kravet i EMRK artikel 6 om behandling af sagen inden for rimelig frist. Før tiltale er rejst, kan den sigtede efter § 718 b, stk. 1, forlange sagen indbragt for retten, hvis afgørelse om påtaleopgivelse, tiltalefrafald eller tiltalerejsning ikke er truffet, eller der ikke er anmodet om retsmøde med henblik på sagens behandling som tilståelsessag i medfør af § 831 inden 1 år og 6 måneder efter det tidspunkt, hvor politiet har gjort sigtede bekendt med sigtelsen. Retten kan herefter fastsætte en frist for afgørelse af tiltalespørgsmålet, jf. § 718 b, stk. 2.

Det vil dog i alle tilfælde bero på en konkret vurdering, hvornår den tidsmæssige udstrækning af en sag vil udgøre en krænkelse af artikel 6. Ved vurderingen af sagsbehandlingstidens rimelighed inddrages kriterierne sagens kompleksitet, parternes adfærd og de relevante myndigheders adfærd. Ved vurderingen af myndighedernes adfærd lægges vægt på sagens betydning for sigtede eller tiltalte. Endelig beror vurderingen på en helhedsbedømmelse af sagen, jf. pkt. 2.1.1.3.

Der kan ikke opstilles faste grænser for, hvad der forstås ved en »rimelig frist« efter EMRK artikel 6. Det vil afhænge af en samlet bedømmelse af

sagens konkrete omstændigheder, hvorvidt sagsbehandlingstiden må anses for at være rimelig ud fra en vurdering af ovenstående momenter.

Den foreslåede ordning vil ikke få betydning for anvendelse af andre strafnedsættelsesgrunde i § 82, stk. 1.

I forhold til straffelovens § 83 vil den foreslåede ændring ikke få betydning for anvendelsen af denne bestemmelse i andre situationer, der ikke vedrører sagsbehandlingstidens betydning for strafnedsættelse under den foreskrevne strafferamme eller for strafbortfald.

Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 1-3.

2.2. Strafskærpelse for trusler mod ytringsfriheden

2.2.1. Gældende ret

2.2.1.1. Straffelovens § 119

Straffelovens § 119 yder personer, der handler i medfør af offentlig tjeneste eller hverv, en særlig strafferetlig beskyttelse mod vold og trusler.

Efter straffelovens § 119, stk. 1, straffes den, som øver vold, truer med at øve vold eller offentligt eller med forsæt til udbredelse i en videre kreds fremsætter trussel om vold mod nogen, hvem det påhviler at handle i medfør af offentlig tjeneste eller hverv, under udførelsen af tjenesten eller hvervet eller i anledning af samme, eller som på lige måde søger at hindre en sådan person i at foretage en lovlig tjenestehandling eller at tvinge den pågældende til at foretage en tjenestehandling, med bøde eller fængsel indtil 8 år. Ved fastsættelse af straffen skal det indgå som en skærpende omstændighed, at forholdet er begået, mens eller i umiddelbar forlængelse af at der i området foregår grov forstyrrelse af ro og orden på offentligt sted, eller at forholdet er begået mod den pågældende i dennes fritid.

Baggrunden for den særlige beskyttelse er bl.a., at personer, der optræder som repræsentanter for offentlige myndigheder, er særligt udsatte for angreb og derfor har behov for et ekstra værn mod den risiko for vold og trusler, som denne funktion medfører, herunder således at de uhindret kan udføre deres opgaver, jf. Rigsdagstidende 1924-25, tillæg A, spalte 3338.

Den beskyttede personkreds omfatter bl.a. polititjenestemænd, anklagere, dommere, ansatte ved afsonings- og behandlingsinstitutioner (f.eks. fængselsfunktionærer, faglærere, sundhedspersonale og pædagoger), ansatte ved kommunale institutioner (f.eks. lærere, socialrådgivere, sagsbe-

handlere, ansatte ved skoler, fritids- og plejehjem), ansatte i den offentlige befordring (f.eks. togpersonale, buschauffører), sundhedspersonale ansat i offentlige institutioner (f.eks. læger, sygeplejersker, social- og sundhedsassistenter og -hjælpere), kommunale parkeringsvagter og politikere.

Den beskyttede personkreds omfatter tillige ansatte i private virksomheder, der efter aftale udfører opgaver på det offentliges vegne, herunder bl.a. buschauffører, der er ansat ved et privat busselskab, jf. Østre Landsrets dom af 9. april 2002 (gengivet i UfR 2002.1644 Ø), og ansatte ved selvejende institutioner, der drives for offentlige midler, jf. Vestre Landsrets dom af 23. april 2008 (gengivet i TfK 2008.526 V).

Anvendelsesområdet for straffelovens § 119 omfatter tilfælde, hvor de pågældende personer udsættes for vold eller trusler om vold i arbejdstiden under udførelsen af tjenesten, uden for arbejdstiden, hvor den pågældende må anses for at være trådt i tjeneste, samt uden for arbejdstiden i anledning af tjenesten.

Straffelovens § 119, stk. 1, omfatter trusler fremsat direkte til den beskyttede person. Det udgør efter retspraksis en overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1, at true en person omfattet af den beskyttede personkreds med vold, uanset om truslen fremsættes til den pågældende personligt, i en telefonsamtale, i et brev, en e-mail, en sms eller lignende. Bestemmelsen omfatter også indirekte trusler og trusler fremsat offentligt eller med forsæt til udbredelse i en videre kreds.

Efter straffelovens § 119, stk. 3, skal der ved fastsættelse af straffen for trussel om vold efter § 119, stk. 1, lægges vægt på den betydning, som lovovertrædelsen kan have for den pågældendes udførelse af tjenesten eller hvervet. Med bestemmelsen forhøjes strafudmålingen generelt for trusler mod offentligt ansatte og personer, der varetager offentligt hverv, således at straffen i højere grad afspejler, at det er uacceptabelt at fremsætte trusler mod personer i offentlig tjeneste eller hverv.

Bestemmelsen i stk. 3 omfatter alene tilfælde af trussel om vold efter straffelovens § 119, stk. 1. Vold efter § 119, stk. 1, er derimod ikke omfattet af bestemmelsen.

Bestemmelsen omfatter således trusler, der efter gældende ret er omfattet af straffelovens § 119, stk. 1. Det vil være tilfældet, hvor truslen fremsættes direkte over for den beskyttede person, til tredjemand med forsæt til at trus-

len viderebringes til den beskyttede person, offentligt eller med forsæt til udbredelse i en videre kreds.

2.2.1.2. Straffelovens § 266

Efter straffelovens § 266 straffes den, som på en måde, der er egnet til hos nogen at fremkalde alvorlig frygt for eget eller andres liv, helbred eller velfærd, truer med at foretage en strafbar handling, med bøde eller fængsel indtil 2 år.

Bestemmelsen omfatter alene trusler om at begå en strafbar handling af den angivne grove karakter. En trussel om simpel vold mv. er således ikke omfattet af bestemmelsen.

Bestemmelsen omfatter endvidere alene trusler, som er egnede til at fremkalde en alvorlig frygt, som angivet i bestemmelsen. Det er dog ikke en betingelse, at adressaten rent faktisk bliver bange som følge af den fremsatte trussel.

Truslen kan bestå i ord eller gerning. En trussel kan desuden fremsættes over for en tredjeperson, når der er forsæt til, at denne skal viderebringe den til den egentlige adressat.

Der kræves forsæt til at fremsætte den pågældende trussel, herunder forståelse af, at den er egnet til at fremkalde den nævnte frygt, men der kræves ikke forsæt til at udføre det, som der trues med.

Afgørende for, om en trussel er omfattet af bestemmelsens anvendelsesområde, er en samlet konkret vurdering af truslens karakter og evne til at fremkalde en sådan alvorlig frygt.

Forbrydelsen er fuldbyrdet, når truslen er kommet til adressatens kundskab.

2.2.1.3. Straffelovens § 81, nr. 7

Efter straffelovens § 81, nr. 7, skal det ved straffens fastsættelse i almindelighed indgå som skærpende omstændighed, at gerningen har baggrund i den forurettedes lovlige ytringer i den offentlige debat.

Det følger af forarbejderne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2005-06, tillæg A, side 989, at bestemmelsen fastsætter et yderligere forhold, som i almindelighed skal tillægges vægt som en skærpende omstændighed ved straffastsættelsen. Bestemmelsen finder anvendelse i forhold til enhver form

for forbrydelse, som har baggrund i den forurettedes lovlige ytringer i den offentlige debat.

Bestemmelsen omfatter tilfælde, hvor en forbrydelse begås som reaktion på den forurettedes ytringer i den offentlige debat om samfundsspørgsmål af f.eks. politisk, religiøs, etisk eller faglig karakter, jf. Folketingstidende 2005-06, tillæg A, side 988.

Ved »ytringer« forstår ethvert udtryk, der har karakter af en meningstilkendegivelse. Det er uden betydning, om udtryksformen er mundtlig eller skriftlig eller f.eks. er et billede eller en film, jf. Folketingstidende 2005-06, tillæg A, side 989.

Udtrykket »ytringer i den offentlige debat« forudsættes at omfatte ikke alene tilfælde, hvor den forurettedes ytringer har været fremsat eller gengivet i et eller flere massemedier eller på internettet, men også andre situationer, hvor ytringerne har været fremsat over for en videre kreds, herunder i forbindelse med foredrag eller undervisning. Bestemmelsen forudsættes også at omfatte den meningstilkendegivelse, der ligger i at deltage i en demonstration. Udenfor falder tilfælde, hvor den forurettedes ytringer alene er fremsat under rent private former.

Bestemmelsen finder alene anvendelse, hvis gerningen har baggrund i den forurettedes »lovlige« ytringer. Bestemmelsen omfatter således ikke situationer, hvor gerningen er foretaget på baggrund af ytringer, der er i strid med straffelovens § 136, stk. 1, om at opfordre til en forbrydelse, straffelovens § 266 b om fremsættelse af udtalelser mv., ved hvilke en gruppe af personer trues, forhånes eller nedværdiges på grund af deres race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering, eller straffelovens § 267 om injurier. Spørgsmålet om, hvorvidt en bestemt ytring er lovlig, må afgøres konkret på grundlag af lovgivningen, jf. Folketingstidende 2005-06, tillæg A, side 988.

Det er ikke en betingelse for, at bestemmelsen finder anvendelse, at gerningen har baggrund i én bestemt ytring fremsat af den forurettede. Der kan også være tale om, at den pågældende forbrydelse har baggrund i flere forskellige ytringer fra den forurettede – eventuelt fremsat i flere forskellige situationer, jf. Folketingstidende 2005-06, tillæg A, side 989.

I praksis vil det som regel fremgå af sagens omstændigheder, at den strafbare gerning har baggrund i den forurettedes lovlige ytringer, f.eks. ved ger-

ningsmandens udtalelser eller adfærd i øvrigt i forbindelse med forbrydelsen.

Bestemmelsen finder anvendelse uanset den forurettedes erhverv eller øvrige baggrund for at ytre sig i den offentlige debat.

2.2.2. Justitsministeriets overvejelser

Det fremgår af aftale om politiets og anklagemyndighedens økonomi 2021-2023, at aftaleparterne (Regeringen, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti og Nye Borgerlige) er enige om at skærpe straffen for trusler, herunder digitale trusler, der har til formål at forhindre forurettede i at gøre brug af sin ytringsfrihed og deltage i den demokratiske debat.

Retten til at give sin mening til kende offentligt er helt grundlæggende for et demokratisk samfund som det danske. Det er afgørende for samfundets demokratiske udvikling, at borgerne har mulighed for at ytre sig uden at frygte at blive mødt med trusler og overgreb på grund af deres deltagelse i den offentlige debat.

Samtidig har internettet markant ændret mulighederne for at deltage i den offentlige debat. Ytringsfrihedskommissionen peger i betænkning nr. 1573/2020 om ytringsfrihedens rammer og vilkår i Danmark på, at en af de utvivlsomme styrker ved sociale medier er, at de skaber et i princippet globalt forum for meningsudveksling, hvor alle når som helst kan komme til orde uden først at skulle passere gennem et redaktionelt filter. Ikke mindst af denne grund er sociale medier blevet fremhævet som demokratiserende og fremmende for den offentlige debat, fordi de sætter enhver, der er udstyret med en computer eller blot en smartphone, i stand til umiddelbart at ytre sig i en bred kreds.

Digitaliseringen og udbredelsen af sociale medier har imidlertid også medført nye udfordringer, og der er bl.a. blevet skabt platforme, hvor det i højere grad end tidligere er blevet muligt at fremsætte trusler over for personer, der gør brug af deres ytringsfrihed og deltager i den offentlige debat. I de seneste år har der desuden været sat fokus på, at den til tider hårde tone i den offentlige debat – særligt på sociale medier – kan stække lysten til at gøre brug af ytringsfriheden. Omfanget af hadefulde ytringer og personangreb, herunder trusler, i debatten på nettet er blevet så stort, at det kan afholde debattører, politikere og helt almindelige borgere fra at deltage i den offentlige debat. I marts 2021 viste en megafonmåling for TV 2 bl.a., at 68 pct. af danskerne

afholder sig fra at deltage i debatter og samtaler på sociale medier, fordi de synes, at tonen er for hård. Det er en markant stigning, siden en lignende undersøgelse i 2016 viste, at 50 pct. af danskerne afholdt sig fra at deltage i debatten.

Det er uacceptabelt i et demokratisk samfund, når nogen reagerer på andres ytringer med f.eks. trusler mod den person, der ytrer sig, dennes familie eller lignende. Det gælder, uanset om truslen reelt medfører, at de pågældende undlader at ytre sig.

Der er i de seneste år lavet en række undersøgelser af omfanget af trusler og chikane over for personer, der deltager i den offentlige debat.

Ytringsfrihedskommissionens befolkningsundersøgelse, som er gennemført i perioden fra april til juni 2019, viser, at 40 pct. af et repræsentativt udsnit af befolkningen i alderen 16-74 år inden for de seneste 6 måneder havde afholdt sig fra at ytre sig på de sociale medier, selv om de egentlig gerne ville. Heraf har 22 pct. angivet ”risikoen for trusler om vold” som årsag hertil. Befolkningsundersøgelsen viser desuden, at 50 pct. af de adspurgte politikere inden for de seneste 6 måneder havde afholdt sig fra at ytre sig på sociale medier, selv om de egentlig gerne ville. Af disse har 26 pct. angivet ”risikoen for trusler om vold” som årsag hertil.

Herudover har flere danske medier i de senere år sat fokus på, at det i dag er en del af livet som folkevalgt politiker, at man udsættes for trusler og chikane – et problem, der navnlig knytter sig til debatten på sociale medier.

I en rundspørge foretaget af DR i 2016 blandt 97 (ud af 179) medlemmer af Folketinget svarede næsten halvdelen, at de havde prøvet at få en voldstrusel, mens mere end hver tredje svarede, at de havde været udsat for dødstrusler. Rundspørgen blev foretaget, efter at flere folketingspolitikere var trådt frem med deres personlige erfaringer med hård retorik på de sociale medier og deres overvejelser i den forbindelse.

Samme tema var omdrejningspunktet for en rundspørge, som DR foretog i 2015 blandt 920 af landets byrådspolitikere. Her svarede 373 af dem, at de havde undladt at lægge kommentarer eller andet op på sociale medier, fordi de frygtede, at det ville føre til chikane. 65 pct. svarede, at de oplevede, at tonen i den politiske debat på sociale medier ofte er ubehagelig. Økonomi- og Indenrigsministeriet, Kommunernes Landsforening og Danske Regioner gennemførte i december 2017 en mere omfattende undersøgelse blandt lan-

dets byråds- og regionsrådsmedlemmer. Ud af de 1.321 respondenter svarede fire ud af ti, at de havde oplevet chikane, hærværk eller trusler i forbindelse med deres hverv. Omkring hver sjette af de politikere, der deltog i undersøgelsen, svarede, at de havde været udsat for trusler, mens 2 pct. af de adspurgte politikere svarede, at de havde være udsat for vold – oftest i form af spyt eller skub i det offentlige rum. Af de respondenter, der havde været udsat for en eller flere krænkelser, angav ca. 43 pct., at det havde påvirket deres adfærd. Blandt de hyppigste former for adfærdspåvirkning blev angivet øget påpasselighed med, hvad man skriver på sociale medier, samt øget påpasselighed med, hvad man siger i det offentlige rum og i politiske debatter. Undersøgelsen tegner et billede af, at det især er via de digitale medier, at politikere udsættes for chikane og trusler.

Institut for Menneskerettigheder offentliggjorde i august 2019 en undersøgelse vedrørende chikane og trusler mod folketingskandidater under valgkampen i 2019. Undersøgelsen viser, at 72 pct. af de kandidater, der har svaret på undersøgelsen, har oplevet chikane og trusler under valgkampen. Undersøgelsen bekræfter billedet af, at en meget stor del af chikanen og truslerne finder sted på sociale medier.

Undersøgelsen viser også, at chikane og trusler på sociale medier påvirker kandidaternes politiske ageren. Tendensen er, at de generelt bliver mere varsomme med, hvad de efterfølgende ytrer sig om i den politiske debat. Således er godt en ud af fire ifølge undersøgelsen varsomme med, hvad de skriver på sociale medier efter at have oplevet chikane eller trusler. Mere end én ud af ti har sågar overvejet at trække sig helt fra politik.

Herudover peger Ytringsfrihedskommissionen bl.a. på, at der også ses at være fremsat trusler mod bl.a. journalister, kunstnere, kvinder (rettet specifikt mod deres køn) og religiøse mindretal, herunder personer, der deltager i den offentlige debat med henblik på at udveksle synspunkter om religion.

Det er helt fundamentalt i et demokratisk samfund, at man som borger frit kan ytre sin mening i den offentlige debat uden at skulle frygte for sin sikkerhed eller risikere at blive mødt med trusler om vold. Derfor er de talrige eksempler på, at personer med bl.a. trusler forsøger at true andre til tavshed, et stort problem for ytringsfriheden i Danmark.

For de personer, der udsættes for konkrete trusler, er konsekvenserne meget voldsomme. Herudover går tilbageholdenhed i forhold til at ytre sig frit ud over balancen i den offentlige debat, idet der sker en skævvridning, hvis

bestemte synspunkter eller emner generelt ikke repræsenteres eller behandles på lige fod med andre.

Det er med andre ord undergravende for den offentlige debat, hvis man med trusler kan skrue ned for debatten om vigtige samfundsemner. Det er derfor afgørende, at der tages effektive skridt til at sikre, at der helt fundamentalt er respekt for menings- og ytringsfriheden.

Det foreslås på den baggrund, at straffen for trusler, der har baggrund i forurettedes lovlige ytringer i den offentlige debat eller i øvrigt har til formål at forhindre den forurettede i at anvende sin ytringsfrihed i den offentlige debat, fordobles. Strafskærpelsen skal sende et vigtigt signal om, at sådanne handlinger ikke blot er et overgreb mod den enkelte, men i praksis også virker som en trussel over for alle andre, som kunne tænkes at fremkomme med tilsvarende ytringer.

Strafskærpelsen skal sigte mod at beskytte alle, der deltager i debatten, herunder politikere, journalister, debattører, offentligt ansatte og andre borgere mv. Strafskærpelsen bør både omfatte tilfælde, hvor forurettede allerede har taget del i debatten og modtager trusler med henblik på at afholde sig fra at gøre yderligere brug af sin ytringsfrihed, samt tilfælde, hvor forurettede forud for en mulig ytring trues til at tie. Strafskærpelsen bør også gælde for digitale trusler.

Justitsministeriet er i den forbindelse opmærksom på, at det efter straffelovens § 81, nr. 7, allerede i dag skal indgå som en skærpende omstændighed i forbindelse med strafudmålingen, hvis en strafbar handling har baggrund i den forurettedes lovlige ytringer i den offentlige debat. Det er imidlertid Justitsministeriets opfattelse – i overensstemmelse med bl.a. Ytringsfrihedskommissionens mindretal – at straffen bør skærpes yderligere med henblik på tydeligere at markere de vidtrækkende konsekvenser, som sådanne trusler har for samfundet, og samfundets afstandtagen til dem.

I straffelovens § 81 lovfæstes en række hensyn, som i almindelighed skal indgå som skærpende omstændigheder ved straffastsættelsen inden for den foreskrevne strafferamme. Der er imidlertid ikke i forhold til de almindelige straffskærpende omstændigheder i straffelovens § 81 taget stilling til, i hvilket omfang straffen som udgangspunkt bør skærpes.

Det er på den baggrund Justitsministeriets vurdering, at det forhold, at en trussel har baggrund i forurettedes lovlige ytringer i den offentlige debat

eller i øvrigt har til formål at forhindre forurettede i at gøre brug af sin ytringsfrihed i den offentlige debat, bør indsættes som en særskilt skærpende omstændighed i straffelovens §§ 119 og 266, herunder så det i bemærkningerne kan tilkendegives, at strafniveauet i almindelighed skal forhøjes til det dobbelte.

Hertil kommer, at de foreslåede bestemmelser, ligesom straffelovens § 81, nr. 7, vil omfatte tilfælde, hvor forurettede allerede har taget del i debatten og modtager trusler som en reaktion på ytringen, men – i modsætning til § 81, nr. 7 – også vil omfatte tilfælde, hvor truslen har til formål at afholde forurettede fra at gøre brug af sin ytringsfrihed i den offentlige debat. Hermed er det ikke et krav efter de foreslåede bestemmelser, at truslen fremsættes som reaktion på en allerede fremsat ytring. Bestemmelserne fanger således også de situationer, hvor truslen fremsættes for at forhindre forurettede i overhovedet at ytre sig.

Forslaget indebærer, at straffelovens § 81, nr. 7, fremover ikke vil finde anvendelse i forhold til trusler efter straffelovens § 119 eller overtrædelse af straffelovens § 266. Straffelovens § 81, nr. 7, vil dog fortsat kunne være relevant i forhold til andre straffelovsbestemmelser. Det vil f.eks. være tilfældet, hvor der foreligger en overtrædelse af straffelovens § 244 om simpel vold, hvor voldsgerningen har baggrund i den forurettedes lovlige ytringer i den offentlige debat. Straffelovens § 81, nr. 7, vil også fortsat være relevant i forhold til en overtrædelse af straffelovens § 119, hvis der er tale om vold.

2.2.3. Den foreslåede ordning

2.2.3.1. Skærpelse af straffen for trusler mod ytringsfriheden mod personer, der handler i medfør af offentlig tjeneste eller hvert i straffelovens § 119

Det foreslås, at der indsættes et nyt punktum i § 119, stk. 3, hvoraf det fremgår, at det ved fastsættelse af straffen skal betragtes som en skærpende omstændighed, at en trussel om vold efter stk. 1 har baggrund i forurettedes lovlige ytringer i den offentlige debat eller i øvrigt har til formål at forhindre forurettede i at gøre brug af sin ytringsfrihed i den offentlige debat.

Forslaget indebærer for det første, at det ved fastsættelse af straffen skal betragtes som en skærpende omstændighed, at en trussel har baggrund i forurettedes lovlige ytringer i den offentlige debat, hvorved forstås tilfælde, hvor en forbrydelse begås som reaktion på den forurettedes ytringer i den offentlige debat i overensstemmelse med straffelovens § 81, nr. 7.

UDKAST

Forslaget indebærer for det andet, at det ved fastsættelse af straffen skal betragtes som en skærpende omstændighed, hvis truslen i øvrigt har til formål at forhindre forurettede i at gøre brug af sin ytringsfrihed i den offentlige debat. Herved forstås bl.a. tilfælde, hvor gerningsmanden forud for forurettedes deltagelse i den offentlige debat fremsætter en trussel over for forurettede med det formål at afskære forurettede fra at ytre sig. På denne måde fanges også de tilfælde, hvor truslen ikke udgør en reaktion på en allerede fremsat ytring, men i stedet fremsættes for at forhindre forurettede i at ytre sig.

Strafskærpelsen forudsættes at medføre, at der som udgangspunkt sker en fordobling af strafniveauet i forhold til den straf, der ellers ville være fastsat af domstolene i overensstemmelse med gældende praksis for tilsvarende trusler.

Det betyder eksempelvis, at en sag om trusler mod ytringsfriheden efter straffelovens § 119, der i dag ville udløse en straf på 30 dages fængsel, fremover som udgangspunkt vil skulle udløse en straf på 60 dages fængsel, hvis truslen har baggrund i forurettedes lovlige ytringer i den offentlige debat eller i øvrigt har til formål at forhindre forurettede i at gøre brug af sin ytringsfrihed i den offentlige debat. Straffelovens § 119, stk. 3, 1. pkt., finder fortsat anvendelse, og der skal derfor ved straffens fastsættelse også lægges vægt på den betydning, som truslen kan have for forurettedes udførelse af tjenesten eller hvervet.

Fastsættelse af straffen vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne strafniveau vil kunne fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger andre skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

Det bemærkes i den forbindelse, at forslaget alene omfatter tilfælde af trussel om vold efter straffelovens § 119, stk. 1. Der er ikke hermed tilsigtet en tilsvarende skærpelse af straffen for vold efter straffelovens § 119, stk. 1.

Det bemærkes endvidere, at en trussel, der har til formål at forhindre forurettede i at gøre brug af sin ytringsfrihed i den offentlige debat, efter omstændighederne også vil kunne indeholde et element af tvang omfattet af straffelovens § 260, stk. 1, nr. 1. Hvis en trussel er fremsat med henblik på at afskære forurettede fra at ytre sig i en given sammenhæng i den offentlige

debat, vil der imidlertid skulle straffes i medfør af den foreslåede bestemmelse i § 119, stk. 3, selv om forholdet efter omstændighederne også ville kunne straffes efter straffelovens § 260.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 4.

2.2.3.2. Skærpelse af straffen for trusler mod ytringsfriheden i straffelovens § 266

Det foreslås endvidere, at der indsættes et nyt stk. 2 i straffelovens § 266 om trusler, hvorefter det ved fastsættelse af straffen efter stk. 1 skal betragtes som en skærpende omstændighed, at en trussel har baggrund i forurettedes lovlige ytringer i den offentlige debat eller i øvrigt har til formål at forhindre forurettede i at gøre brug af sin ytringsfrihed i den offentlige debat.

Forslaget indebærer for det første, at det ved fastsættelse af straffen skal betragtes som en skærpende omstændighed, at en trussel har baggrund i forurettedes lovlige ytringer i den offentlige debat, hvorved forstås tilfælde, hvor en forbrydelse begås som reaktion på den forurettedes ytringer i den offentlige debat i overensstemmelse med straffelovens § 81, nr. 7.

Forslaget indebærer for det andet, at det ved fastsættelse af straffen skal betragtes som en skærpende omstændighed, at truslen i øvrigt har til formål at forhindre forurettede i at gøre brug af sin ytringsfrihed i den offentlige debat. Herved forstås bl.a. tilfælde, hvor gerningsmanden forud for forurettedes deltagelse i den offentlige debat fremsætter en trussel over for forurettede med det formål at afskære forurettede fra at ytre sig. På denne måde fanges også de tilfælde, hvor truslen ikke udgør en reaktion på en allerede fremsat ytring, men i stedet fremsættes for at forhindre forurettede i at ytre sig.

Strafskærpelsen forudsættes at medføre, at der som udgangspunkt sker en fordobling af strafniveauet i forhold til den straf, der ellers ville være fastsat af domstolene i overensstemmelse med gældende praksis for tilsvarende trusler.

Det betyder eksempelvis, at en sag om trusler mod ytringsfriheden efter straffelovens § 266, der i dag ville blive afgjort med 20 dages fængsel, fremover som udgangspunkt vil skulle afgøres med 40 dages fængsel, hvis truslen har baggrund i forurettedes lovlige ytringer i den offentlige debat eller i øvrigt har til formål at forhindre forurettede i at gøre brug af sin ytringsfrihed i den offentlige debat.

Fastsættelse af straffen vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne straffniveau vil kunne fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger andre skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

Det bemærkes, at en trussel, der har til formål at forhindre forurettede i at gøre brug af sin ytringsfrihed i den offentlige debat, efter omstændighederne også vil kunne indeholde et element af tvang omfattet af straffelovens § 260, stk. 1, nr. 1. Hvis en trussel er fremsat med henblik på at afskære forurettede fra at ytre sig i en given sammenhæng i den offentlige debat, vil der imidlertid skulle straffes i medfør af den foreslåede bestemmelse i § 266, stk. 2, selv om forholdet efter omstændighederne også ville kunne straffes efter straffelovens § 260.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 5.

2.3. Videoafhøring af voldtægtsofre

2.3.1. Gældende ret

2.3.1.1. Videoafhøring af vidner

2.3.1.1.1. Afhøring hos politiet og under hovedforhandlingen

Vidner afhøres som udgangspunkt både under straffesagens efterforskning og senere i retten under hovedforhandlingen, hvis der rejses tiltale, og anklagemyndigheden eller forsvareren ønsker den pågældende ført som vidne.

Det skyldes, at dansk strafferetspleje bygger på et grundlæggende princip om såkaldt bevisumiddelbarhed. Heri ligger, at bevisførelsen i en straffesag som udgangspunkt bør ske umiddelbart for den dømmende ret og under hovedforhandlingen. Begrundelsen for dette er navnlig en antagelse om, at retten bedst danner sig det rette indtryk af sagens sammenhæng, hvis beviserne føres umiddelbart for den dømmende ret, så dommere og lægdommere selv har lejlighed til at se og høre vidnerne mv. og stille de spørgsmål, som forklaringerne måtte give anledning til.

Princippet om bevisumiddelbarhed er med hensyn til vidneforklaringer fastslået i retsplejelovens § 174, stk. 1, 1. pkt., hvorefter vidneforklaring afgives for den ret, ved hvilken sagen behandles, og § 880, hvoraf følger, at der ved afgørelsen af, om noget er bevist, alene tages hensyn til de beviser, som er ført under hovedforhandlingen. Retten kan dog ifølge § 174, stk. 1, 2. pkt.,

beslutte, at vidneforklaringen i stedet skal afgives for den byret, hvor det findes mest hensigtsmæssigt.

Ved at afhøre vidner under hovedforhandlingen sikres det endvidere, at tiltaltes forsvarer har mulighed for at stille spørgsmål til vidnet, jf. retsplejelovens § 183, stk. 1, og Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 6, stk. 3, litra d, jf. stk. 1.

Vidnet skal normalt møde personligt i retslokalet. Dog kan retten efter reglerne i retsplejelovens § 174, stk. 2 og 3, i visse tilfælde – hvis det findes forsvarligt – bestemme, at vidnet skal afgive forklaring ved anvendelse af telekommunikation.

Lovgivningen indeholder flere regler, der kan medvirke til at gøre afhøringen hos politiet eller i retten mindre belastende for forurettede eller andre vidner.

Retsplejelovens § 741 a indeholder således regler om beskikkelse af en bistandsadvokat for forurettede i en række nærmere opregnede tilfælde. Bistandsadvokaten har adgang til at overvære afhøringer af forurettede hos såvel politiet som i retten, jf. § 741 c, stk. 1, og har bl.a. til opgave at støtte forurettede under afhøringen.

Det fremgår endvidere af retsplejelovens § 193, at politiet og anklagemyndigheden underretter retten, hvis der er behov for særlig hensyntagen i forbindelse med et vidnes møde i retten i en straffesag, og at retten i fornødent omfang bistår vidnet.

Under afhøringen af et vidne i retten kan retten bestemme, at retsmødet skal holdes for lukkede døre (dørlukning), når sagens behandling i et offentligt retsmøde vil udsætte nogen for en unødvendig krænkelse, jf. retsplejelovens § 29, stk. 1, nr. 3. Der kan dog ifølge § 29, stk. 5, ikke træffes bestemmelse om dørlukning, hvis det er tilstrækkeligt at anvende reglerne om referat- eller navneforbud, jf. §§ 30 og 31, eller om udelukkelse af enkeltpersoner, jf. § 28 b.

Herudover lukkes dørene under forurettedes forklaring, når den pågældende anmoder om det, i sager om incest, voldtægt og visse andre alvorlige seksualforbrydelser, jf. retsplejelovens § 29 a, stk. 1.

Efter retsplejelovens § 856, stk. 1, kan rettens formand herudover beslutte, at tiltalte skal forlade retslokalet, mens et vidne afhøres, når særegne grunde taler for, at en uforbeholden forklaring ellers ikke kan opnås.

Det fremgår af retsplejelovens § 845, stk. 1, at retten efter anmodning fra anklagemyndigheden, forsvareren eller et vidne forud for hovedforhandlingen kan træffe afgørelse om bl.a. dørlukning efter § 29, stk. 1, eller § 29 a, eller at tiltalte efter § 856, stk. 1, skal forlade retslokalet, mens et vidne afhøres.

2.3.1.1.2. Videoafhøringsordningen

Hovedreglen om, at de vidner, som anklagemyndigheden eller forsvareren ønsker at føre i straffesager, afgiver forklaring under selve hovedforhandlingen ved personligt fremmøde, er bl.a. fraveget ved retsplejelovens bestemmelser om videoafhøring.

Reglerne om videoafhøring i straffesager fremgår af retsplejelovens §§ 183, stk. 3, 731 a, 745 e og 872.

Retsplejelovens §§ 731 a, 745 e og 872 blev indført ved lov nr. 228 af 2. april 2003 om ændring af straffeloven, adoptionsloven og retsplejeloven (Børnepornografi, seksuel udnyttelse af børn, salg af børn og gennemførelse af straffesager om seksuelt misbrug af børn mv.). Lovforslaget byggede på betænkning nr. 1420/2002 om gennemførelse af straffesager om seksuelt misbrug af børn, og er revideret ved lov nr. 167 af 27. februar 2016 om ændring af retsplejeloven (Videoafhøring af børn og unge i straffesager), der byggede på betænkning nr. 1554/2015 om videoafhøring af børn og unge i straffesager. Med lov nr. 167 af 27. februar 2016 blev bestemmelsen i retsplejelovens § 183, stk. 3, 2. pkt., indført.

Det følger af retsplejelovens § 872, at politiets afhøring af et barn/den unge, når afhøringen er optaget på video (videoafhøring efter retsplejelovens § 745 e eller § 183, stk. 3), kan benyttes som bevis under hovedforhandlingen.

Videoafhøring indebærer som udgangspunkt, at barnet/den unges forklaring til politiet under efterforskningen optages på video og forevises under hovedforhandlingen som bevis i stedet for, at barnet/den unge skal møde som vidne under hovedforhandlingen. Fremgangsmåden har til formål dels at sikre bevis så hurtigt som muligt, dels at skåne barnet/den unge.

Da forevisning af en videooptagelse af politiets afhøring af et barn/en ung som bevis under hovedforhandlingen – som erstatning for barnets/den unges afgivelse af vidneforklaring for den dømmende ret – er en fravigelse af det grundlæggende princip om bevisumiddelbarhed, kan videoafhøringer kun foretages i nærmere bestemte tilfælde.

Det fremgår således af retsplejelovens § 745 e, stk. 1, at politiets afhøring af en person kan optages på video med henblik på anvendelse af optagelsen som bevis under hovedforhandlingen efter § 872 (videoafhøring) i følgende tilfælde:

- Personen er under 13 år.
- Personen er under 15 år, og efterforskningen vedrører en overtrædelse af straffelovens § 210 (incest) eller kapitel 24 (seksualforbrydelser) eller straffelovens §§ 237 (manddrab) eller 243-246 (psykisk vold, vold og legemsangreb), hvor personen eller en af dennes nærmeste er forurettet og den, der er mistænkt, er en af personens nærmeste.
- Personen er under 18 år, og særlige omstændigheder taler for videoafhøring.
- Personen er 18 år eller derover og har en alvorlig psykisk lidelse eller væsentlig funktionsnedsættelse, og særlige omstændigheder taler for videoafhøring.

Der anvendes en særlig fremgangsmåde ved foretagelse af videoafhøring. Reglerne herom findes bl.a. i retsplejelovens §§ 731 a og 745 e samt i Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om videoafhøring (revideret 2. april 2019), der bl.a. bygger på betænkning nr. 1420/2002 og 1554/2015.

Videoafhøring af barnet/den unge skal gennemføres hurtigst muligt, og hvis det er praktisk muligt som udgangspunkt inden en uge fra anmeldelsen.

Tidspunktet for videoafhøringen skal fastsættes under hensyntagen til, at barnet/den unge, bistandsadvokaten, bisidderen fra socialforvaltningen og forsvareren (samt eventuelt en tryghedsskabende person, en tolk eller en børnesagkyndig) kan være til stede.

Efter retsplejelovens § 183, stk. 3, 2. pkt., kan retten bestemme, at en person, der opfylder betingelserne efter § 745 e, stk. 1, skal videoafhøres.

2.3.1.1.2.1. Forsvarerens rolle

Der skal inden videoafhøringen beskikkes en forsvarer for den, der er mistænkt eller senere måtte blive mistænkt i sagen, hvis videoafhøringen formodes at skulle anvendes som bevis under hovedforhandlingen, jf. retsplejelovens § 731 a.

Forsvarerbeskikkelse er således obligatorisk i alle sager, hvor der skal foretages videoafhøring af et barn/en ung. Dette gælder også, hvis den mistænkte ikke selv har valgt en forsvarer, hvis den valgte forsvarer udebliver, eller hvis ingen endnu er mistænkt i sagen. Hvis politiet har en formodning om, at der foruden den mistænkte er flere uidentificerede gerningsmænd, skal der som udgangspunkt også beskikkes forsvarere for dem.

Hvis medvirken af den forsvarer, som den mistænkte ønsker, vil medføre en væsentlig forsinkelse af sagens behandling, eller hvis der er påviselig risiko for, at den pågældende forsvarer vil hindre eller modvirke sagens oplysning, kan retten ved kendelse nægte at beskikke den advokat, som den mistænkte ønsker som forsvarer, jf. retsplejelovens § 735, stk. 3.

Det er således muligt for retten efter omstændighederne bl.a. at afvise at beskikke en bestemt forsvarer, hvis det på forhånd står klart, at den pågældende forsvarer ikke vil kunne deltage i politiets videoafhøring af barnet/den unge inden for ganske kort tid. Dette fremgår af forarbejderne til retsplejelovens § 731 a, jf. Folketingstidende 2002-03, tillæg A, side 2637 f. (bemærkningerne til § 3, nr. 3).

Retten kan efter de tilsvarende betingelser ved kendelse tilbagekalde beskikkelse af en forsvarer, jf. retsplejelovens § 736, stk. 1, nr. 2, jf. § 735, stk. 3.

Forsvareren skal være til stede under videoafhøringen, jf. retsplejelovens § 745 e, stk. 2.

2.3.1.1.2.2. Bistandsadvokatens rolle

Det følger af retsplejelovens § 741 a, stk. 1, at i sager, der vedrører overtrædelse af straffelovens § 119 (vold og trusler mod personer i offentlig tjeneste mv.), § 119 b (angreb med genstand på personer i offentlig tjeneste), § 123 (vidnetrusler), § 210 (incest), §§ 216-223 (voldtægt mv.), § 225, jf. §§ 216-223 (voldtægt mv. ved andet seksuelt forhold end samleje), § 232 (blufærdighedskrænkelser), § 237, jf. § 21 (forsøg på manddrab), §§ 243-246 (psykisk vold og vold), § 249 (uagtsom legemsbeskadigelse), § 250 (hensættelse i hjælpeløs tilstand mv.), § 252, stk. 2 (hensynsløs forvoldelse af fare for

smitte med livstruende eller uhelbredelig sygdom), §§ 260-262 a (ulovlig tvang, frihedsberøvelse mv.) eller § 288 (røveri), beskikker retten en advokat for den, der er forurettet ved lovovertrædelsen, når den pågældende fremsætter begæring om det.

Det følger af bestemmelsens stk. 2, at i sager om overtrædelse af straffelovens § 210 (incest), § 216 (voldtægt), § 222, stk. 2 (samleje med person under 15 år ved udnyttelse af fysisk eller psykisk overlegenhed), eller § 223, stk. 1 (samleje med en person under 18 år, der er stedbarn, plejebarn eller betroet den pågældende til undervisning eller opdragelse), skal beskikkelse ske, medmindre den pågældende efter at være vejledt om retten til beskikkelse af advokat frabeder sig det. Det samme gælder i sager om overtrædelse af straffelovens § 225, jf. § 216, § 222, stk. 2, eller § 223, stk. 1 (andet seksuelt forhold end samleje).

Fremsætter den forurettede ikke begæring om beskikkelse af advokat, kan der efter politiets begæring beskikkes en advokat for den forurettede under efterforskningen, jf. retsplejelovens § 741 a, stk. 6. Det samme gælder, når der ikke sker beskikkelse efter retsplejelovens § 741 a, stk. 2.

Politiet skal vejlede om adgangen til at begære en bistandsadvokat beskikket, jf. retsplejelovens § 741 b, stk. 1.

I sager om overtrædelse af straffelovens § 210, § 216, § 222, stk. 2, § 223, stk. 1, samt § 225, jf. § 216, § 222, stk. 2 eller § 223, stk. 1, skal forurettede som udgangspunkt have lejlighed til at tale med en bistandsadvokat før politiets afhøring, jf. § 741 a, stk. 2, 2. pkt.

I sager, hvor der skal foretages videoafhøring, vil en eventuel samtale kunne finde sted umiddelbart inden videoafhøringen, hvor både forurettede og bistandsadvokaten er til stede.

Hensynet til sagens efterforskning kan dog begrunde fravigelse af udgangspunktet om, at forurettede skal have lejlighed til at tale med en bistandsadvokat inden afhøringen. Politiet vil kunne stille forurettede spørgsmål med henblik på akut oplysning af betydning for en umiddelbar bevissikring, f.eks. om tid, sted og signalement mv. Der skal være tale om oplysninger, der er nødvendige for efterforskningen, som ikke kan opsættes uden risiko for, at øjemedet forspildes. Det kan indebære oplysning om gerningsforløbet, ”udførelsesmåden” mv. med henblik på stillingtagen til, om mulige DNA-spor skal sikres. Det kan også dreje sig om oplysninger, der er nød-

vendige for stillingtagen til, om der foreligger et anholdelsesgrundlag. Der vil kunne være tale om en udspørgen, der ikke er helt kort. Der henvises til bemærkningerne til § 1 i lov nr. 558 af 24. juni 2005.

Bistandsadvokaten har adgang til at overvære afhøringer af den forurettede og stille yderligere spørgsmål til forurettede, jf. retsplejelovens § 741 c, stk. 1.

I sager om overtrædelse af straffelovens § 210, § 216, § 222, stk. 2, § 223, stk. 1, samt § 225, jf. § 216, § 222, stk. 2, eller § 223, stk. 1, kan afhøring af den forurettede kun foregå, hvis bistandsadvokaten er til stede, medmindre forurettede anmoder om blive afhørt uden, at bistandsadvokaten er til stede, jf. retsplejelovens § 741 b, stk. 2, 2. pkt.

I øvrige sager kan afhøring af den forurettede foregå uden bistandsadvokatens tilstedeværelse, hvis den forurettede er villig til at udtale sig, jf. retsplejelovens § 741 b, stk. 2, 1. pkt. 2.

2.3.1.1.2.3. Gennemførelse af videoafhøringen

Politiets videoafhøring af et barn/en ung gennemføres i et børnehus i et særligt indrettet afhøringslokalet, hvor de øvrige deltagere i videoafhøringen kan følge afhøringen på en skærm i et andet rum (monitorrummet).

I afhøringslokalet skal der normalt kun være barnet/den unge, der skal afhøres og afhøreren. Derudover kan der være en tolk, hvis der er behov for det. Hvis der er et særligt behov for at styrke barnets/den unges tryghed, kan der tillige være en ”tryghedsskabende person” til stede i afhøringslokalet. Bistandsadvokaten skal under en videoafhøring være i monitorrummet.

I forbindelse med afhøringen skal politiet være opmærksom på, at de personer, der er til stede i afhøringslokalet, så vidt muligt sidder sådan, at de alle er med i videobilledet under afhøringen.

Derudover skal det undgås, at barnet/den unge placeres bag et bord eller på anden måde, som forhindrer, at man kan se barnets/den unges kropssprog mv.

Videoafhøring af børn/unge foretages af særligt uddannede polititjenestemænd.

Barnet/den unge (eller den, der varetager dennes interesser) skal vejledes om vidnefritagelsesreglerne, før selve afhøringen begynder.

Når afhøreren har stillet sine spørgsmål til barnet/den unge, er der en pause i afhøringen, hvor afhøreren drøfter eventuelle yderligere spørgsmål til barnet/den unge med anklageren, forsvareren og bistandsadvokaten, der har overværet afhøringen fra monitorrummet.

Supplerende spørgsmål fra dem, der har overværet afhøringen i monitorrummet, stilles altid af den afhørende polititjenestemand.

Hvis videoafhøringen giver grundlag for at fortsætte strafforfølgningen, skal politiet snarest muligt sigte den mistænkte, hvis det ikke allerede er sket.

Forsvareren skal have tilsendt en kopi af videoafhøringen og en eventuel hel eller delvis udskrift af denne, jf. retsplejelovens § 729 a, stk. 3. Den mistænkte har ikke adgang til at overvære videoafhøringen, jf. retsplejelovens § 745 e, stk. 3, 1. pkt. Den mistænkte skal dog snarest muligt have adgang til sammen med sin forsvarer at gennemse videooptagelsen hos politiet, jf. retsplejelovens § 745 e, stk. 3, 2. pkt. Politiet skal vejlede den mistænkte om denne adgang. Det er frivilligt for den mistænkte, om han eller hun ønsker at gennemse videoafhøringen.

En begæring fra den mistænkte eller dennes forsvarer om, at der skal foretages en genafhøring af barnet/den unge, skal fremsættes snarest muligt og som udgangspunkt inden 2 uger efter, at den pågældende har haft adgang til at gennemse videoafhøringen, jf. retsplejelovens § 745 e, stk. 3, 3. pkt.

En tvist mellem politiet/anklagemyndigheden og den mistænkte og dennes forsvarer om, hvorvidt der skal foretages genafhøring, vil kunne indbringes for retten i medfør af retsplejelovens § 746, stk. 1.

Hvis fremgangsmåden i retsplejelovens § 745 e ikke er blevet fulgt, vil det afhænge af karakteren og betydningen af den regel, der er tilsidesat i forbindelse med videoafhøringen, om videoafhøringen kan anvendes som bevis under hovedforhandlingen. Hvis der er sket tilsidesættelse af de grundlæggende betingelser i § 745 e, kan videoafhøringen som altovervejende udgangspunkt ikke anvendes som bevis under hovedforhandlingen. Det vil f.eks. være tilfældet, hvis der ikke har været en forsvarer for den mistænkte til stede under videoafhøringen af barnet/den unge, eller den mistænkte ikke har haft adgang til at gennemse videoafhøringen. Indsigelser om f.eks. le-

dende spørgsmål til barnet/den unge, eller at en tryghedsskabende person har blandet sig i afhøringen, fører som udgangspunkt ikke til, at videoafhøringen ikke kan anvendes som bevis under sagen. Indsigelserne må i stedet indgå i rettens bevismæssige vurdering af videoafhøringen. Der henvises til s. 28-47 i Strafferetsplejeudvalgets betænkning nr. 1554/2015 om videoafhøring af børn og unge i straffesager.

Hvis den mistænkte eller forsvareren modsætter sig, at videoafhøringen anvendes som bevis under hovedforhandlingen, skal pågældende senest 4 uger efter, at videoafhøringen er foretaget, indbringe spørgsmålet for retten, jf. retsplejelovens § 745 e, stk. 4.

Retten skal herefter tage stilling til, om videoafhøringen kan anvendes som bevis under hovedforhandlingen, jf. retsplejelovens § 872. Det forudsættes i forarbejderne til bestemmelsen, at retten hurtigt tager stilling til spørgsmålet, jf. Folketingstidende 2015-16, tillæg A, L 43 som fremsat, side 21 (bemærkningerne til § 1, nr. 7).

Fristen for at gøre indsigelser mod, at videoafhøringen anvendes som bevis, afskærer ikke den tiltalte fra under hovedforhandlingen at gøre indsigelse mod bevisværdien af videoafhøringen. I overensstemmelse med princippet om fri bevisbedømmelse vil retten herefter skulle afgøre, hvilken bevismæssig værdi forklaringen på videoafhøringen skal tillægges.

Hvis retten bestemmer, at videoafhøringen ikke kan anvendes som bevis, vil barnet/den unge ikke være fritaget fra at afgive forklaring efter retsplejelovens § 172 a, se mere i pkt. 2.3.1.1.3 nedenfor (vidnefritagelse).

2.3.1.1.3. Vidnefritagelse

Enhver har som udgangspunkt pligt til at afgive forklaring for retten som vidne, jf. retsplejelovens § 168.

Det følger af § 171, stk. 1, at en parts nærmeste ikke har pligt til at afgive forklaring som vidne. Det samme gælder efter § 171, stk. 2, hvis forklaringen antages at ville udsætte vidnet selv for straf eller tab af velfærd (nr. 1) eller udsætte vidnets nærmeste for straf eller tab af velfærd (nr. 2) eller påføre vidnet selv eller hans nærmeste anden væsentlig skade (nr. 3). Når der er tale om tilfælde omfattet af stk. 1 eller stk. 2, nr. 2 og 3, kan retten dog pålægge vidnet at afgive forklaring, når forklaringen anses for at være af afgørende betydning for sagens udfald, og sagens beskaffenhed og dens betydning for vedkommende part eller samfundet findes at berettige dertil.

Hvis et barn/en ung er blevet videoafhørt, har den pågældende ikke pligt til at afgive forklaring som vidne under hovedforhandlingen, jf. retsplejelovens § 172 a, stk. 1.

Vidnefritagelsen forudsætter, at betingelserne for at gennemføre videoafhøringen efter retsplejelovens § 745 e var opfyldt på tidspunktet for den første videoafhøring.

Retten kan helt undtagelsesvist pålægge en person, der er omfattet af reglen om vidnefritagelse, at afgive forklaring i retten, hvis det er af afgørende betydning for sagens afgørelse, og det ikke er tilstrækkeligt, at personen genafhøres ved en ny videoafhøring, jf. retsplejelovens § 172 a, stk. 2.

Reglerne om vidnefritagelse betyder, at hvis der, efter at en videoafhøring er afspillet som bevis i retten, opstår behov for supplerende spørgsmål, vil det som udgangspunkt skulle ske ved genafhøring af vidnet til video. Kun hvis en genafhøring på video ikke er tilstrækkelig, vil et pålæg om at afgive forklaring i retten kunne komme på tale.

En anmodning om, at den videoafhørte person pålægges at afgive forklaring, skal hurtigst muligt indgives til retten, således at retten hurtigst muligt og som udgangspunkt forud for hovedforhandlingen kan træffe afgørelse herom.

2.3.2. Justitsministeriets overvejelser

2.3.2.1. Det fremgår af aftale om politiets og anklagemyndighedens økonomi 2021-2023, at aftaleparterne (Regeringen, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti og Nye Borgerlige) er enige om, at der skal indføres mulighed for videoafhøring af voldtægts ofre, således at videoen bl.a. kan forevises under sagens behandling i retten med mulighed for efterfølgende at stille supplerende spørgsmål til den forurettede.

Forslaget bygger på en anbefaling fra det af justitsministeren nedsatte ekspertpanel, der i 2018/2019 har set nærmere på bl.a. voldtægts ofres vej gennem retssystemet og forebyggelse af voldtægter.

Ekspertpanelet pegede bl.a. på, at den første afhøring af forurettede og tilstrækkelig dokumentation heraf har en vigtig betydning for sagens efterfølgende behandling og vurdering. Samtidig har psykologer og flere ofre for

voldtægt i offentligheden peget på, at gentagne afhøringer, herunder navnlig vedrørende de seksuelle handlinger i voldtægten, har virket traumatiserende. Videoafhøringen kan endvidere bidrage til, at forurettede i en række voldtægtssager fremadrettet skal fortælle færre gange i detaljer om de seksuelle handlinger i voldtægten.

2.3.2.2. Efter de gældende regler er der som udgangspunkt alene mulighed for at foretage videoafhøring af børn og unge, jf. retsplejelovens § 745 e. Bestemmelsen er en fravigelse fra det i dansk ret gældende princip om bevisumiddelbarhed, og ved overvejelserne om en eventuel udvidelse af ordningen gør der sig derfor en række modsatrettede hensyn gældende.

Når dommere og lægdommere kan overvære afhøringen, imens den foregår, får de bedre muligheder for at danne sig et indtryk af vidnet og af forklarings troværdighed og pålidelighed. Endvidere får de mulighed for at stille de spørgsmål, som vidnets forklaring måtte give anledning til.

Ved at foretage vidneafhøringen under hovedforhandlingen, hvor sagen er færdigefterforsket, og det står klart, i hvilket omfang der findes øvrige beviser, sikres det endvidere, at såvel anklagerens som forsvarerens afhøring kan målrettes den rejste tiltale og foretages på et fuldt oplyst grundlag, herunder med mulighed for at spørge ind til eventuel modstrid mellem vidnets forklaring og øvrige beviser i sagen.

Afhøring af vidnet ved personligt fremmøde i selve retslokalet er også med til at understrege situationens alvor for vidnet og kan medvirke til at forebygge falsk forklaring.

Fremgangsmåden ved videoafhøringer giver ikke forsvareren de samme muligheder for afhøring af vidnet som ved afhøring under hovedforhandlingen, hvilket kan forringe tiltaltes mulighed for at varetage sit forsvar.

Heroverfor står det vægtige hensyn, at sårbare ofres møde med retssystemet bliver så skånsomt som muligt. Sårbare ofre vil i udstrakt grad have behov for hjælp til at komme sig over hændelsen, herunder ved at modtage den fornødne psykologiske behandling mv. Dette hensyn står særligt stærkt, når der er tale om et barn eller en ung, men er ligeledes et vægtigt hensyn i voldtægtssager, der vedrører intime og private forhold, og hvor forurettede kan være påvirket af skyld- og skamfølelser.

Afhængig af den konkrete sags karakter og forurettedes personlige forhold kan den sædvanlige fremgangsmåde med afhøring hos politiet og senere som vidne i retten under hovedforhandlingen være en stor belastning for den pågældende. Fremgangsmåden indebærer således, at forurettede både skal afhøres af politiet, eventuelt flere gange, og i retten under hovedforhandlingen. Afhøringen i retten indebærer, at forurettede – i ukendte omgivelser over for fremmede personer og måske lang tid efter politianmeldelsen – skal fortælle detaljeret om en traumatisk hændelse.

Hvis dommen i sagen ankes, kan det endvidere være nødvendigt, at den pågældende afhøres i ankeinstansen. Dette indebærer en risiko for retraumatisering af forurettede.

Videoafhøring belaster ikke på samme måde den forurettede som den sædvanlige fremgangsmåde med afhøring hos politiet under efterforskningen og senere i retten under hovedforhandlingen. Ordningen indebærer således som udgangspunkt, at afhøringen foretages hurtigt efter politianmeldelsen af en særligt uddannet afhører og i trygge rammer.

Justitsministeriet vurderer på baggrund af ovenstående, at der er et meget væsentligt hensyn at tage til voldtægts ofre, der tilsiger, at de, på trods af de principielle betænkeligheder herved, bør tilbydes muligheden for videoafhøring. Henset til, at udvidelsen af ordningen vil vedrøre personer på 15 år eller derover (frem for børn og unge som i den gældende ordning), er vægtningen mellem hensynet til forurettede og hensynet til de ovenfor nævnte hensyn til retssikkerheden og tiltaltes mulighed for at varetage sit forsvar imidlertid en anden end i den gældende ordning.

Justitsministeriet vurderer således, at en ordning, hvor den forurettedes forklaring videooptages og fremvises i retten som bevis, bør suppleres af, at den forurettede møder i retten, vedstår sig sin videooptagede forklaring og besvarer eventuelle supplerende spørgsmål. Dette vil i det væsentligste imødegå de retssikkerhedsmæssige betænkeligheder ved ordningen samtidig med, at ordningen er mere skånsom for forurettede.

En sådan ordning giver således forsvarsadvokaten og retten mulighed for at stille de supplerende spørgsmål til vidnet, som vidnets forklaring og de øvrige beviser i sagen måtte give anledning til, hvilket vil give retten mulighed for at danne sig et indtryk af vidnet og af forklaringens troværdighed og pålidelighed, samtidig med at tiltalte får mulighed for at varetage sit forsvar.

Uanset at kravet om, at den forurettede er personligt tilstede i retslokalet for at besvare supplerende spørgsmål, vil være en belastning for forurettede, vurderer Justitsministeriet imidlertid, at det faktum, at forurettede får mulighed for at få sin forklaring optaget hurtigt efter gerningstidspunktet og som den klare hovedregel alene vil skulle besvare supplerende spørgsmål i retten, vil kunne virke aflastende for forurettede og medvirke til at hindre retraumatisering.

2.3.3. Den foreslåede ordning

2.3.3.1. Videoafhøring af voldtægts ofre på 15 år eller derover

Det foreslås, at videoafhøringsordningen i retsplejelovens § 745 e, udvides, således at forurettede i voldtægtssager, jf. straffelovens § 216 og § 225, jf. § 216, får mulighed for videoafhøring. Videoen skal kunne forevises under sagens behandling i retten som en del af bevisførelsen, hvorefter forurettede skal vedstå sig forklaringen, ligesom der skal være mulighed for efterfølgende at stille supplerende spørgsmål til den forurettede.

Der er med forslaget alene tale om et tilbud, hvilket indebærer, at den forurettede har mulighed for at fravælge videoafhøring og i stedet afgive fuld forklaring i retten.

Forslaget indebærer, at politiet, når politiet modtager en anmeldelse fra en person, der angiver at have været udsat for en voldtægt, ved den første egentlige afhøring af forurettede skal tilbyde den pågældende videoafhøring. Dette vil ikke være til hinder for, at den pågældende før denne afhøring i forbindelse med anmeldelsen stilles en række indledende spørgsmål med henblik på, at politiet kan vurdere, om der skal iværksættes uopsættelige efterforskningskridt, eller at den pågældende undersøges på Center for Voldtægts ofre/Center for Seksuelle Overgreb.

Videoafhøring af den forurettede forudsættes gennemført hurtigst muligt og som udgangspunkt inden for 4 uger.

Formålet med at afhøre den forurettede på et tidligt tidspunkt er at sikre den forurettedes erindring om forholdet og at skåne den forurettede for at blive afhørt på et tidspunkt, hvor en eventuel behandling af den forurettede er i gang. Herudover kan en afhøring inden for kort tid efter anmeldelsen være med til at mindske den pågældendes frygt for at glemme væsentlige detaljer.

Det kan i nogle tilfælde af hensyn til efterforskningen og sagens oplysning være hensigtsmæssigt, at videoafhøringen først gennemføres, når der i den

indledende efterforskning er skabt større klarhed over hændelsesforløbet. Det vil dog på samme måde som efter den eksisterende videoafhøringsordning være et krav, at hensynet til at beskytte den forurettede ikke taler imod, at videoafhøring først foretages på et senere tidspunkt.

Politiets videoafhøring af den forurettede skal gennemføres i et dertil særligt indrettet lokale og skal i videst muligt omfang foretages af særligt uddannede afhørere.

Der vil inden videoafhøringen skulle beskikkes en forsvarer for den, der er mistænkt eller senere måtte blive mistænkt i sagen, hvis videoafhøringen formodes at skulle anvendes som bevis under hovedforhandlingen, jf. den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 731 a.

Der lægges med lovforslaget ikke op til at ændre den eksisterende rolle for forsvareren i sager om videoafhøring, og der kan i øvrigt henvises til pkt. 2.3.1.1.2.1 og 2.3.1.1.2.3.

Der lægges med lovforslaget heller ikke op til en at ændre den eksisterende rolle for bistandsadvokaten i sager om videoafhøring, og der kan i øvrigt henvises til pkt. 2.3.1.1.2.2.

2.3.3.2. Supplerende forklaring for retten

Det foreslås samtidig, at forurettede, der er videoafhørt efter den foreslåede bestemmelse i § 745 e, stk. 1, nr. 5, jf. lovforslagets § 2, nr. 4, skal have pligt til at møde som vidne i retten, vedstå sig sin videoptagede forklaring og svare på supplerende spørgsmål. Forurettede vil således ikke være fritaget fra at afgive forklaring efter retsplejelovens § 172 a.

Efter omstændighederne vil forurettede kunne være omfattet af reglerne om vidnefritagelse i retsplejelovens § 171. Der vil således kunne opstå situationer, hvor en forurettet efter at have fået sin forklaring videoptaget alligevel ikke ønsker den afspillet i retten og heller ikke selv ønsker at afgive forklaring for retten med henvisning til retsplejelovens § 171, stk. 1 og 2. Forslaget ændrer ikke på anvendelsesområdet for de gældende regler om vidnefritagelse. I de tilfælde, hvor forurettede har ret til at blive fritaget fra at vidne, kan den optagne forklaring således ikke afspilles uden den forurettedes samtykke. I de tilfælde, hvor retten efter retsplejelovens § 171, stk. 3, pålægger forurettede at afgive forklaring, vil videoafhøringen derimod skulle afspilles.

Lovforslaget ændrer ikke i øvrigt på de gældende regler om videoafhøring. I de tilfælde, hvor forurettede er et barn eller en ung, vil forurettede fortsat skulle tilbydes videoafhøring efter reglerne og fremgangsmåden i retsplejelovens § 745 e, stk. 1, nr. 3 og 4.

2.4. Prioritering af sager om personfarlig kriminalitet i relation til forsvarerbeskikkelse

2.4.1. Gældende ret

2.4.1.1. Retsplejelovens regler om forsvarerbeskikkelse

Efter retsplejelovens § 730, stk. 1, er den sigtede som udgangspunkt berettiget til at vælge en forsvarer til at bistå sig. Den sigtede skal selv betale en valgt forsvarers vederlag, jf. § 107, stk. 2, 1. pkt.

Personer, der er indkaldt til at afhøres som vidner eller skønsmænd, eller hvis medvirken på grund af nært familieforhold ville gøre dommeren inhabil, er udelukket fra at kunne vælges som forsvarer, jf. § 730, stk. 4.

Endvidere kan retten på ethvert tidspunkt under sagen ved kendelse afvise en valgt forsvarer, hvis betingelserne efter § 735, stk. 3, for at nægte at beskikke den pågældende er til stede, jf. § 730, stk. 3. Den sigtede skal i så fald på begæring have beskikket en offentlig forsvarer.

Efter retsplejelovens §§ 731-732 kan, og i visse tilfælde skal, der beskikkes en offentlig forsvarer for sigtede, hvis sigtede ikke selv har valgt en forsvarer, eller den valgte forsvarer udebliver. Statskassen betaler den offentlige forsvarers vederlag, jf. § 741, men hvis sigtede findes skyldig, skal sigtede som udgangspunkt erstatte denne udgift, jf. § 1008.

I § 731 opregnes en række tilfælde, hvor der skal beskikkes en forsvarer. Efter bestemmelsen skal forsvarer bl.a. beskikkes, når sigtede skal fremstilles for retten med henblik på varetægtsfængsling eller opretholdelse af anholdelse, eller når en sag skal afgøres under medvirken af domsmænd eller nævninger.

Efter § 731 a skal forsvarer beskikkes inden en videoafhøring, der optages med henblik på anvendelse som bevis under hovedforhandlingen.

Efter § 732 kan der i andre tilfælde beskikkes forsvarer, når retten efter sagens beskaffenhed, sigtedes person eller omstændighederne i øvrigt anser det for ønskeligt.

Forsvarere beskikkes typisk fra den kreds af advokater, som justitsministeren har antaget til at påtage sig dette hverv (de såkaldte »beneficerede advokater«), jf. retsplejelovens § 733, stk. 1, 1. pkt. Når den sigtede ikke har ønsket en bestemt forsvarer, følger det af § 735, stk. 1, 2. pkt., at sagerne så vidt muligt fordeles mellem de antagne forsvarere efter omgang og under hensyn til de ledige mødetidspunkter, forsvarerne har oplyst retten.

Det følger af § 735, stk. 2, at sigtede skal have lejlighed til at angive, hvem sigtede ønsker som forsvarer. Rettens præsident kan fastsætte en frist herfor. Er den pågældende villig til at lade sig beskikke, imødekommes sigtedes ønske, medmindre der er påviselig risiko for, at den pågældende vil hindre eller modvirke sagens oplysning, eller den pågældendes medvirken væsentligt vil forsinke sagens behandling, jf. § 735, stk. 3.

En advokat, der ikke er antaget af justitsministeren, kan efter anmodning fra sigtede beskikkes til forsvarer, såfremt advokaten er mødeberettiget for den pågældende ret og er villig til at lade sig beskikke. Er sagen berammet, eller forventes sagen berammet i forbindelse med beskikkelsen, skal advokaten oplyse retten om ledige mødetidspunkter, jf. § 733, stk. 3.

I ankesager kan en advokat, der har været beskikket til forsvarer under behandlingen i den foregående instans, beskikkes til også at føre sagen for den overordnede ret, såfremt advokaten er mødeberettiget for denne ret, jf. § 733, stk. 2.

Udelukket fra beskikkelse til forsvarer efter retsplejelovens § 734 er bl.a. forurettede og dennes nærtstående eller rettergangsfuldmægtig, vidner og skøns mænd i sagen og personer, der har virket som anklager, politiembedsmand, dommer eller lægdommer i sagen.

Efter retsplejelovens § 735, stk. 3, nr. 2, kan en person ikke beskikkes til forsvarer, hvis den pågældendes medvirken væsentligt vil forsinke sagens behandling. Retten kan under samme betingelser tilbagekalde en beskikkelse, jf. § 736, stk. 1, nr. 2. Hvornår en forsinkelse anses for væsentlig er præciseret i bemærkningerne til bestemmelserne.

Retsplejelovens § 735, stk. 3, nr. 2, og § 736, stk. 1, nr. 2, fik deres nuværende ordlyd ved lov nr. 714 af 8. juni 2018. Af bemærkningerne til lovforslaget, jf. Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 204 som fremsat, side 4 (herefter 2018-lovforslaget), fremgår, at vurderingen af, om en forsinkelse er så væsentlig, at sigtedes ønske om at få en bestemt forsvarer skal tilside-

sættes, afhænger af, om sagen er en særligt prioriteret sag (i bemærkningerne defineret som VVV-sag, jf. nærmere herom nedenfor), og om spørgsmålet angår nybeskikkelse (§ 735, stk. 3, nr. 2) eller afbeskikkelse (§ 736, stk. 1, nr. 2).

Det følger af bemærkningerne, jf. Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 204 som fremsat, side 8, at der i forbindelse med berømmelse af hovedforhandlingen som udgangspunkt ikke bør beskikkes en forsvarer, hvis medvirken forventes at forlænge sagsbehandlingstiden med mere end 6 uger i sammenligning med, at der beskikkes en anden forsvarer. Dette gælder i sager, der ikke er særligt prioriterede. I særligt prioriterede sager bør der efter bemærkningerne i sådanne tilfælde ikke beskikkes en forsvarer, hvis medvirken forventes at forlænge sagsbehandlingstiden med mere end 3 uger i sammenligning med, at der beskikkes en anden forsvarer.

Det følger endvidere, at i de tilfælde, hvor retten har foreslået et passende antal tidspunkter for hovedforhandlingen, og den ønskede forsvarer hverken kan møde på nogen af de foreslåede tidspunkter eller på et tidligere tidspunkt, bør den ønskede forsvarer som udgangspunkt ikke beskikkes, hvis den pågældendes medvirken forventes at forlænge sagsbehandlingstiden med mere end 4 uger i sammenligning med, at der beskikkes en anden forsvarer. I særligt prioriterede sager bør den ønskede forsvarer i sådanne tilfælde ikke beskikkes, hvis den pågældendes medvirken forventes at forlænge sagsbehandlingstiden med mere end 2 uger i sammenligning med, at der beskikkes en anden forsvarer.

Hvis der derimod er tale om ombeskikkelse med henblik på at opnå en hurtigere behandling af sagen, foretages der en samlet afvejning. Der vil i den forbindelse bl.a. skulle lægges vægt på den bestående klientrelation, tidsgevinsten ved en ombeskikkelse, hensynet til eventuelle medsigtede, hensynet til at begrænse varigheden af varetægtsfængsling, hensynet til sigtede under 18 år, hensynet til forurettede og sagens karakter, herunder om det er en særligt prioriteret sag. Efter bemærkningerne til den ovenfor omtalte lovændring fra 2018 var det hensigten, at hensynet til sagsbehandlingstiden fremover skulle vægtes tungere i den samlede afvejning, end det hidtil havde været tilfældet.

Der er i bemærkningerne til 2018-lovforslaget givet en række udgangspunkter for vurderingen. Hvis sagsbehandlingstiden fra berømmelsestidspunktet til hovedforhandlingens afslutning kan forventes forkortet fra 3 måneder til 1 måned, bør der eksempelvis ske ombeskikkelse, mens en forkortelse fra 9

måneder til 7 måneder ikke i sig selv vil kunne begrunde ombeskikkelse mod sigtedes ønske, medmindre der i sagen er tungtvejende hensyn til eksempelvis medsigtede, varetægtsfængslede, sigtede under 18 år eller vidner. Dette gælder ifølge forarbejderne i særdeleshed i særligt prioriterede sager.

En afgørelse om at nægte at beskikke en person til forsvarer i medfør af § 735, stk. 3, eller om at tilbagekalde en beskikkelse i medfør af § 736, stk. 1, nr. 2, kan kæres til Den Særlige Klageret inden en uge efter, at afgørelsen er meddelt, jf. retsplejelovens § 737, stk. 1, 1. pkt.

2.4.1.2. VVV-sager

Særligt prioriterede sager er i bemærkningerne til 2018-lovforslaget defineret som sager om vold, voldtægt og våben (VVV-sager), og der er foretaget en udtømmende opregning af, hvilke overtrædelser der skal anses for omfattet heraf. Det fremgår således, at særligt prioriterede sager skal omfatte sager, hvor en af følgende forbrydelser udgør hovedforholdet:

- Voldssager: simpel vold (straffelovens § 244), vold mod personer i offentlig tjeneste eller hverv (§ 119, stk. 1, for så vidt angår vold), vold mod vidner (§ 123 for så vidt angår vold), grov vold (§§ 245 og 245 a) og særlig grov vold (§ 246). Ved domstolene omfattes sager, hvor simpel vold udgør hovedforholdet, dog kun i gentagelsestilfælde (§ 244, jf. § 247, stk. 1).
- Voldtægtssager (straffelovens § 216 og § 225, jf. § 216).
- Våbensager: ulovlig besiddelse af kniv på offentligt tilgængeligt sted (knivlovens § 1) og ulovlig besiddelse af skydevåben under særligt skærpende omstændigheder på offentligt tilgængeligt sted (straffelovens § 192 a, stk. 1, nr. 1, jf. stk. 3).

Målsætningerne for sagsbehandlingstider i volds-, voldtægts- og våbensager ("VVV-sager") gælder for politiet og anklagemyndigheden, domstolene og kriminalforsorgen.

Prioriteringen af VVV-sager i de omfattede myndigheder indebærer et skærpet fokus på sagsbehandlingstiden i VVV-sager, som understøttes af konkrete målsætninger for sagsbehandlingstiden i de omfattede sager. Myndighederne og Justitsministeriet følger udviklingen i sagsbehandlingstiderne løbende, herunder udviklingen i sagsbehandlingstiden for særligt prioriterede sager og de enkelte myndigheders målopfyldelse.

Folketingets Retsudvalg orienteres én gang årligt om sagsbehandlingstiderne i VVV-sager. Det fremgår af orienteringerne, at udviklingen i målopfyldelsen generelt har været positiv fra 2015-2019, men generelt nedadgående i 2019-2021, bl.a. som følge af virkningerne af COVID-19 på retssystemet.

Med flerårsaftalen for politiets og anklagemyndighedens økonomi 2021-2023 blev det besluttet, at der skal indføres målsætninger for sagsbehandlingstiden i sager om personfarlig kriminalitet på tværs af hele straffesagskæden, så der sikres en ensartet prioritering af disse sager, og at denne tværgående prioritering skal afløse den tværgående prioritering af VVV-sager.

I forbindelse med overgangen fra en tværgående prioritering af VVV-sager til en tværgående prioritering af sager om personfarlig kriminalitet vil der i en periode ske afrapportering til Folketingets Retsudvalg både for målopfyldelse for VVV-sager, hvor disse mål fortsat er gældende, og for sager om personfarlig kriminalitet, hvor mål herfor er implementeret.

Således afrapporteres der for politiet og anklagemyndigheden pr. 1. januar 2021 ikke længere status for sagsbehandlingstiden i VVV-sager i 2021, men derimod for status i sager om personfarlig kriminalitet. For domstolene og kriminalforsorgen afrapporteres fortsat til Folketinget Retsudvalg vedrørende VVV-sager, indtil indfasningen af målsætninger i sager om personfarlig kriminalitet er gennemført i disse myndigheder.

2.4.2. Justitsministeriets overvejelser

Det fremgår af aftale om politiets og anklagemyndighedens økonomi 2021-2023, at aftaleparterne (Regeringen, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti og Nye Borgerlige) har besluttet, at der skal indføres målsætninger for sagsbehandlingstiden i sager om personfarlig kriminalitet på tværs af hele straffesagskæden, så der sikres en ensartet prioritering af disse sager. Prioriteringen af sager om personfarlig kriminalitet vil således erstatte de tidligere VVV-målsætninger.

Idet prioriterede sager i bemærkningerne til de gældende bestemmelser om beskikkelse og afbeskikkelse af forsvarer er defineret som sager om vold, voldtægt og våben (VVV-sager), er det Justitsministeriets vurdering, at der er behov for at bringe anvendelsen af reglerne om forsvarerbeskikkelse og

tilbagekaldelse af forsvarerbeskikkelse i overensstemmelse med den nye prioritering af sager om personfarlig kriminalitet.

Formålet med lovforslaget er således at definere, hvilke sager der fremover skal anses for særligt prioriterede i relation til reglerne om beskikkelse af forsvarer og tilbagekaldelse af forsvarerbeskikkelse.

2.4.3. Den foreslåede ordning

Der foreslås på den baggrund en mindre, sproglig ændring af retsplejelovens § 735, stk. 3, nr. 2, om afvisning af forsvarerbeskikkelse i tilfælde, hvor advokatens medvirken væsentligt vil forsinke behandlingen af sagen. Ændringen skal give mulighed for, at det præciseres i bemærkningerne til bestemmelsen, at særligt prioriterede sager fremover skal forstås som en række nærmere opregnede sager om personfarlig kriminalitet.

Hensynet til sagsbehandlingstiden skal vægtes på samme måde som hidtil over for hensynet til sigtedes frie forsvarervalg.

Det indebærer, at en person som udgangspunkt ikke kan beskikkes til forsvarer i en særligt prioriteret sag (sager om personfarlig kriminalitet), hvis den pågældendes medvirken forventes at medføre en forsinkelse på mere end 3 uger i sammenligning med, at en anden forsvarer beskikkes. Det indebærer endvidere, at i de tilfælde, hvor retten har foreslået et passende antal tidspunkter for hovedforhandlingen i en særligt prioriteret sag (sager om personfarlig kriminalitet), og den ønskede forsvarer hverken kan møde på nogen af de foreslåede tidspunkter eller på et tidligere tidspunkt, kan den ønskede forsvarer som udgangspunkt ikke beskikkes, hvis den pågældendes medvirken forventes at forlænge sagsbehandlingstiden med mere end 2 uger i sammenligning med, at der beskikkes en anden forsvarer.

Der foreslås endvidere en mindre, sproglig ændring af retsplejelovens § 736, stk. 1, nr. 2, om tilbagekaldelse af forsvarerbeskikkelse i tilfælde, hvor advokatens medvirken væsentligt vil forsinke behandlingen af sagen. På samme måde som i forhold til § 735, stk. 3, nr. 2, skal ændringen give mulighed for, at det præciseres i bemærkningerne til bestemmelsen, at særligt prioriterede sager fremover skal forstås som en række nærmere opregnede sager om personfarlig kriminalitet.

Der vil fortsat, som det er tilfældet i dag, skulle foretages en samlet vurdering, hvor der bl.a. skal lægges vægt på den bestående klientrelation, tidsgevinsten ved en ombeskikkelse, hensynet til eventuelle medsigtede, hensynet

til at begrænse varigheden af varetægtsfængsling, hensynet til sigtede under 18 år, hensynet til forurettede og sagens karakter, herunder at det er en særligt prioriteret sag. Hensynet til sagsbehandlingstiden skal således vægtes på samme måde som hidtil i den samlede afvejning.

Det foreslås, at særligt prioriterede sager (sager om personfarlig kriminalitet) i denne sammenhæng skal omfatte følgende:

- Sager om vold, trusler mv. mod bl.a. personer i offentlig tjeneste (straffelovens §§ 119-121)
- Sager om vold, trusler mv. mod vidner eller dennes nærmeste (straffelovens § 123)
- Sager om brandstiftelse (straffelovens §§ 180-182)
- Sager om incest (straffelovens § 210)
- Sager om vanrøgt eller nedværdigende behandling af ægtefælle, barn mv. (straffelovens § 213)
- Sager om unddragelse af forældremyndighed (straffelovens § 215)
- Sager om bortsendelse af barn til udlandet til forhold, der bringer barnets sundhed eller udvikling i alvorlig fare (straffelovens § 215 a)
- Seksualforbrydelser (straffelovens kapitel 24)
- Forbrydelser mod liv og legeme (straffelovens kapitel 25)
- Forbrydelser mod den personlige frihed (straffelovens kapitel 26)
- Sager om trusler, der er egnet til at fremkalde alvorlig frygt for eget eller andres liv, helbred eller velfærd (straffelovens § 266)
- Sager om offentlige udtalelser, der tilstræber at fremkalde voldshandlinger eller hærværk (straffelovens § 266 a)
- Sager om røveri (straffelovens § 288)

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til lovforslagets § 2, nr. 2 og 3.

2.5. Regulering af bødetakster for hastighedsovertrædelser

2.5.1. Gældende ret

Færdselslovens regler om hastighed findes i kapitel 5. Færdselslovens § 41, stk. 1-4, indeholder de almindelige regler om hastighed. § 42, stk. 1-3, indeholder de generelle hastighedsgrænser, mens stk. 4 og 5 indeholder regler om mulighed for lokalt at fastsætte højere eller lavere hastighedsgrænser end den generelle for særlige strækninger eller nærmere afgrænsede områder. §§ 43-43 b indeholder regler om hastighedsgrænser for særlige typer af køretøjer.

Hvor hastighedsgrænsen for en vejstrækning i medfør af § 42, stk. 4 og 5, er fastsat højere eller lavere end den generelle hastighedsgrænse, vil hastigheden være angivet ved færdselstavler eller anden afmærkning. Det følger af færdselslovens § 4, stk. 1, at trafikanter skal efterkomme de anvisninger for færdslen, som gives ved færdselstavler, afmærkning på kørebane eller cykelsti, signalanlæg eller på anden måde, jf. færdselslovens § 95.

Overtrædelse af færdselslovens bestemmelser om hastighed straffes i medfør af § 118, stk. 1-5, med bøde.

Det følger af færdselslovens § 118, stk. 2, 1. pkt., at der ved fastsættelsen af bøder for overtrædelse af §§ 42 og 43 eller en anden hastighedsgrænse fastsat ved færdselstavler eller anden afmærkning skal tages hensyn til den generelle risikoforøgelse, som den pågældende hastighedsovertrædelse medfører. Det følger af bestemmelsens 2. pkt., at der ved hastighedsovertrædelser på motortrafikveje med en hastighedsgrænse på 100 km i timen og motorveje med en hastighedsgrænse på 100 km i timen eller derover udmåles en skærpet bøde.

Der skal endvidere ifølge færdselslovens § 118, stk. 4, udmåles en særligt skærpet bøde ved hastighedsovertrædelser på andre veje end motortrafikveje med en hastighedsgrænse på 100 km i timen og motorveje, hvis hastighedsoverskridelsen er på 30 pct. eller derover.

For kørsel med andre køretøjer end tunge køretøjer, dog undtaget knallert, gælder der således tre bødetakster afhængig af, om hastighedsoverskridelsen finder sted på motorveje med en hastighedsgrænse under 100 km i timen, på motorveje med en hastighedsgrænse på 100 km i timen eller derover eller motortrafikveje med en hastighedsgrænse på 100 km i timen eller på andre veje, det vil sige strækninger i bymæssig bebyggelse, landeveje og motortrafikveje med en hastighedsgrænse under 100 km i timen. Bødetaksterne er fastsat på baggrund af den procentvise overskridelse af hastighedsgrænsen med en progressiv stigning i bødetaksten.

Det følger af § 118, stk. 2, 3. pkt., at der udmåles en skærpet bøde ved hastighedsovertrædelser begået ved kørsel med en række specifikke køretøjer. Det omfatter biler med en tilladt totalvægt på ikke over 3.500 kg med tilkoblet påhængsvogn, sættevogn eller registreringspligtigt påhængsredskab, herunder campingvogn, lastbiler og busser, hvis tilladte totalvægt overstiger 3.500 kg, vogntog bestående af busser eller lastbiler og registreringspligtige

påhængskøretøjer, ledbusser, eller motorcykler med tilkoblet påhængsvogn eller registreringspligtigt påhængsredskab.

For kørsel med ovennævnte typer køretøjer gælder der således to bødetakster afhængig af, om hastighedsoverskridelsen finder sted på motortrafikveje med en hastighedsgrænse på 100 km i timen eller motorveje, herunder motorveje med en hastighedsgrænse under 100 km i timen, eller andre veje, dvs. strækninger i bymæssig bebyggelse, landeveje og motortrafikveje med en hastighedsgrænse på under 100 km i timen. Bødetaksterne er fastsat på baggrund af den procentvise overskridelse af hastighedsgrænsen med en progressiv stigning i bødetaksten.

Ifølge færdselslovens § 118, stk. 3, skal det ved fastsættelsen af bøder for overtrædelse af §§ 42 og 43 eller en anden hastighedsgrænse fastsat ved færdselstavler eller anden afmærkning, jf. stk. 2, tillige indgå som en skærpende omstændighed, hvis hastigheden har udgjort 140 km i timen eller derover.

Efter denne bestemmelse skal der ved kørsel med hastigheder på 140 km i timen og derover lægges et særligt højhastighedstillæg oven i den bøde, som beregnes efter de eksisterende takster. Højhastighedstillægget finder anvendelse ved hastighedsovertrædelser på alle vejtyper, og uanset om hastighedsgrænsen er generel, lokal eller køretøjsbestemt. Højhastighedstillæggets størrelse, der ikke har nogen øvre grænse, fastsættes således på baggrund af den kørte hastighed.

En isoleret hastighedsovertrædelse kan i visse tilfælde medføre fængselsstraf. Det følger af færdselslovens § 118, stk. 11, nr. 2 og 3, at føreren af et motordrevet køretøj, hvortil der kræves kørekort, bortset fra lille knallert, straffes med fængsel indtil 1 år og 6 måneder, hvis føreren overtræder §§ 42 eller 43 eller en anden hastighedsgrænse fastsat ved færdselstavler eller anden afmærkning, hvis hastigheden er 200 km i timen eller derover, eller overtræder §§ 42 eller 43 eller en anden hastighedsgrænse fastsat ved færdselstavler eller anden afmærkning med mere end 100 pct., hvis hastigheden er mere end 100 km i timen.

Det følger af § 118 a, stk. 1, at bøder for overtrædelse af færdselsloven og for overtrædelse af forskrifter, der udstedes i medfør af loven, udmåles til 1.000 kr. eller beløb derover, som er delelige med 500. For gående og førere af cykel, hestekøretøj eller hest udmåles bøden dog til 700 kr. eller derover og for personer med særligt lav indtægt til 500 kr. eller derover.

UDKAST

Ved overtrædelse af færdselsloven er minimumsbøden for førere af motordrevne køretøjer således 1.000 kr. Da bøder over 1.000 kr. skal være delelige med 500, følger det af § 118 a, stk. 1, at bøder herefter udmåles til 1.500 kr., 2.000 kr., 2.500 kr., 3.000 kr., 3.500. kr. osv.

Bødetaksterne ved hastighedsovertrædelser begået på henholdsvis lille og stor knallert er fastsat efter særskilte retningslinjer, idet der gælder særlige hastighedsgrænser for disse køretøjer, jf. færdselslovens § 43 a.

Bødefastsættelsen ved hastighedsovertrædelser på færdselsområdet er som udgangspunkt baseret på standardbødetakster. I Rigsadvokatens meddelelse, afsnittet om Færdsel, er der på baggrund af anvisninger i lovforarbejder om sanktionsudmåling samt domstolspraksis på området fastsat nærmere retningslinjer for anklagemyndighedens bødepåstand i sager om hastighedsovertrædelser.

Med baggrund heri anvendes som udgangspunkt følgende strafniveau for hastighedsovertrædelser, der vedrører overtrædelser af §§ 42-43 a:

Overtrædelse af de generelle, lokale og køretøjsbestemte hastighedsbegrænsninger begået under kørsel med andre køretøjer end tunge køretøjer, undtagen knallert (§ 118, stk. 2, 1. og 2. pkt., og § 118, stk. 4)			
Hastighedsover- skridelse i pro- cent	Motorveje med tilladt hastighed på under 100 km/t (kr.)	Motortrafikveje med en hastighedsgrænse på 100 km i timen og motorveje med tilladt hastighed på 100 km/t eller derover (kr.)	Alle andre veje (kr.)
Under 20	1.000	1.000	1.000
20-29	1.500	1.500	1.500
30-39	1.500	2.000	2.500
40-49	2.000	2.500	3.000
50-59	2.000	3.000 (evt. 20 dages ubetinget fængsel) ¹	3.000

UDKAST

Overtrædelse af de generelle, lokale og køretøjsbestemte hastighedsbegrænsninger begået under kørsel med andre køretøjer end tunge køretøjer, undtagen knallert (§ 118, stk. 2, 1. og 2. pkt., og § 118, stk. 4)			
Hastighedsoverskridelse i procent	Motorveje med tilladt hastighed på under 100 km/t (kr.)	Motortrafikveje med en hastighedsgrænse på 100 km i timen og motorveje med tilladt hastighed på 100 km/t eller derover (kr.)	Alle andre veje (kr.)
60-69	2.500	3.500 (evt. 20 dages ubetinget fængsel) ¹	3.500
70-79	3.000	4.500 (evt. 20 dages ubetinget fængsel) ¹	4.000
80-89	3.500	5.000 (evt. 20 dages ubetinget fængsel) ¹	4.500
90-99	4.500	6.500 (evt. 20 dages ubetinget fængsel) ¹	5.500
100 eller mere	5.000 (evt. 20 dages ubetinget fængsel) ²	7.000 (evt. 20 dages ubetinget fængsel) ²	6.000 (evt. 20 dages ubetinget fængsel) ²

¹Hvis den konkrete hastighed er 200 km i timen eller derover, straffes der som udgangspunkt med 20 dages ubetinget fængsel, jf. § 118, stk. 11, nr. 2.

²Hvis den konkrete hastighed er 200 km i timen eller derover, eller hvis den konkrete hastighed er mere end 100 km i timen med en samtidig overskridelse af hastighedsgrænsen med mere end 100 procent, straffes der som udgangspunkt med 20 dages ubetinget fængsel, jf. § 118, stk. 11, nr. 2 og 3.

Overtrædelse af de generelle, lokale og køretøjsbestemte hastighedsbegrænsninger begået under kørsel med tunge køretøjer (§ 118, stk. 2, 3. pkt.)		
Hastighedsoverskridelse i procent	Motortrafikveje med en hastighedsgrænse på 100 km i timen og motorveje (kr.)	Alle andre veje (kr.)
Under 20	1.500	1.500
20-29	1.500	1.500

UDKAST

Overtrædelse af de generelle, lokale og køretøjsbestemte hastighedsbegrænsninger begået under kørsel med tunge køretøjer (§ 118, stk. 2, 3. pkt.)

Hastighedsoverskridelse i procent	Motortrafikveje med en hastighedsgrænse på 100 km i timen og motorveje (kr.)	Alle andre veje (kr.)
30-39	2.000	3.000
40-49	2.500	3.500
50-59	3.000	4.000
60-69	3.500	4.500
70-79	4.500	5.500
80-89	5.000	6.000
90-99	6.500	7.500
100 eller mere	7.500 (evt. 20 dages ubetinget fængsel) ¹	8.500 (evt. 20 dages ubetinget fængsel) ¹

¹Hvis den konkrete hastighed er 200 km i timen eller derover, eller hvis den konkrete hastighed er mere end 100 km i timen med en samtidig overskridelse af hastighedsgrænsen med mere end 100 procent, straffes der som udgangspunkt med 20 dages ubetinget fængsel, jf. § 118, stk. 11, nr. 2 og 3.

Højhastighedstillæg (alle veje) (§ 118, stk. 3):	
Hastighed (km/t)	Tillæg (kr.)
140-149	1.000 (evt. 20 dages ubetinget fængsel) ¹
150-159	1.500 (evt. 20 dages ubetinget fængsel) ¹

UDKAST

160-169	2.000 (evt. 20 dages ubetinget fængsel) ¹
170-179	2.500 (evt. 20 dages ubetinget fængsel) ¹
180-189	3.000 (evt. 20 dages ubetinget fængsel) ¹
190-199	3.500 (evt. 20 dages ubetinget fængsel) ¹
200-209	4.000 (dog udgangspunkt om 20 dages ubetinget fængsel) ²
210-219	4.500 (dog udgangspunkt om 20 dages ubetinget fængsel) ²
220-229	5.000 (dog udgangspunkt om 20 dages ubetinget fængsel) ²
230-239	5.500 (dog udgangspunkt om 20 dages ubetinget fængsel) ²

¹Hvis den konkrete hastighed er mere end 100 km i timen med en samtidig overskridelse af hastighedsgrænsen med mere end 100 procent, straffes der som udgangspunkt med 20 dages ubetinget fængsel, jf. § 118, stk. 11, nr. 3.

²Der straffes som udgangspunkt med 20 dages ubetinget fængsel ved kørsel med 200 km i timen eller derover, jf. § 118, stk. 11, nr. 2.

Overtrædelse af færdselslovens § 43 a med lille knallert	
Hastighedsoverskridelse i pct.	Alle veje (kr.)
Under 30 pct.	1.000
30-60 pct.	1.500
Mere end 60 pct.	2.000

Overtrædelse af § 43 a med stor knallert	
Hastighedsoverskridelse	Alle veje (kr.)
Under 30 pct.	1.000
30-60 pct.	2.000
60-100 pct.	2.500
Mere end 100 pct.	2.500 (evt. 20 dages ubetinget fængsel) ¹

¹Hvis den konkrete hastighed er mere end 100 km i timen med en samtidig overskridelse af hastighedsgrænsen med mere end 100 procent, straffes der som udgangspunkt med 20 dages ubetinget fængsel, jf. § 118, stk. 11, nr. 3.

Færdselslovens § 41 angiver de almindelige regler om hastighed. Det følger bl.a. heraf, at et køretøjs hastighed til enhver tid skal være afpasset efter forholdene, herunder vej-, vejr- og sigtforholdene. Kørende skal endvidere holde en efter forholdene passende lav hastighed i forbindelse med bl.a. vejkryds, vejsving, glat føre mv. Overtrædelser af § 41 er i færdselslovens forstand også hastighedsovertrædelser, selvom der ved den konkrete kørsel ikke er sket en overtrædelse af hastighedsgrænsen. Sådanne overtrædelser af § 41 straffes som udgangspunkt med bøde på 1.000 kr., for særtransporter dog med en bøde på 3.000 kr.

Det følger af færdselslovens § 118, stk. 5, at det ved fastsættelse af bøder for overtrædelse af en hastighedsgrænse fastsat ved færdselstavler eller anden afmærkning, jf. stk. 2, skal indgå som en særlig skærpende omstændighed, hvis hastighedsovertrædelsen er sket på et sted, hvor hastighedsgrænsen midlertidigt er nedsat i forbindelse med vejarbejde eller arbejde af tilsvarende karakter på eller ved vejen. Efter denne bestemmelse skal bøden for sådanne hastighedsovertrædelser fordobles i forhold til den samlede generelle bødetakst.

Overtrædelse af hastighedsgrænsen for letbanekøretøjer i § 43 b straffes efter færdselslovens § 118, stk. 1. Færdselslovens bestemmelser i § 118, stk. 2-5, om hensynet til risikoforøgelsen, højhastighedstillæg, vejtypen og vejarbejder gælder ikke for hastighedsovertrædelser med letbanekøretøjer. Der er ikke i forarbejderne til § 43 b tilkendegivet retningslinjer for bødeudmålingen for overtrædelse af § 43 b, ligesom der ikke findes retspraksis på området.

Ifølge § 118 a, stk. 1, 2. pkt., udmåles bøder til personer med særligt lav indkomst til 500 kr. eller derover. Det følger af forarbejderne til bestemmelsen, og af retspraksis, at personer med særlig lav indtægt kan få nedsat bøden til det halve af normalbøden.

2.5.2. Transportministeriets overvejelser

Det fremgår af aftale om politiets og anklagemyndighedens økonomi 2021-2023, at aftaleparterne (Regeringen, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti og Nye Borgerlige) er enige om, at der skal ske lønregulering af bødetakster, så bøderne bliver tidssvarende, og som kan tilvejebringe et merprovenu på 100 mio. kr. årligt fra 2022 og frem, der medgår til finansiering af aftalen.

I 2019 blev i størrelsesordenen 650.000 overtrædelser af færdselsloven afgjort med bødeafgørelser, hvilket er på niveau med det gennemsnitlige antal bøder for overtrædelser af færdselsloven pr. år. Langt størstedelen af disse bødeafgørelser (ca. 8 ud af 10) vedrører hastighedsovertrædelser. For høj hastighed er således antalsmæssigt det absolut største adfærdsmæssige problem i trafikken.

En medvirkende årsag til det meget store antal bøder er utvivlsomt, at området i kraft af politiets anvendelse af navnlig mobile og stationære ATK-enheder er underlagt en særlig effektiv kontrol.

Det ændrer dog ikke på, at for høj hastighed er en problematisk adfærd, som skal tages alvorligt.

Det skal navnlig ses i lyset af, at for høj hastighed er blandt de største ulykkesfaktorer i trafikken og har afgørende betydning for, om en ulykke sker. Samtidig øger for høj hastighed risikoen for alvorlige personskader eller død ved et færdselsuheld.

Kombinationen af det meget store antal overtrædelser og den risiko for ulykker, som overtrædelserne generelt medfører, gør det særlig vigtigt, at de bøder, der udstedes for hastighedsovertrædelse, er tidssvarende og tilpasset pris- og lønudviklingen for at bevare bødernes præventive effekt.

De generelle bødetakster for hastighedsovertrædelser er senest reguleret ved lov nr. 184 af 8. marts 2011 om ændring af færdselsloven i forbindelse med en generel revision af bødetaksterne på færdselslovens område. Siden 2012 er der ved lov nr. 373 af 14. april 2014 om ændring af færdselsloven indført en fordobling af bødestraffen i forhold til de gældende takster, hvis hastighedsovertrædelsen er begået ved vejarbejde, hvor hastighedsgrænsen er midlertidigt nedsat. Endvidere er hastighedsovertrædelser på motortrafikveje med en hastighedsgrænse på 100 km i timen i sanktionsmæssig sammenhæng ved lov nr. 410 af 11. maj 2016 om ændring af færdselsloven blevet sidestillet med hastighedsovertrædelser på motorveje. Disse ændringer regulerede imidlertid ikke de generelle bødetakster.

Da de generelle bødetakster for hastighedsovertrædelser således ikke har været reguleret siden 2012, er det Transportministeriets vurdering, at der er risiko for, at den præventive effekt af bødetaksterne udhules i takt med pris- og lønudviklingen. Der bør derfor efter Transportministeriets opfattelse foretages en pristalsregulering af de gældende bødetakster for hastighedsovertrædelser.

En ren pristalsregulering af bødetaksterne, hvor satsreguleringsprocenten anvendes med opskrivning fra 2012 til 2021, vil indebære en stigning af de gældende bødetakster på 17,9 pct. Det vil medføre, at den gældende minimumsbøde på 1.000 kr. vil stige til 1.179 kr., mens f.eks. en gældende bøde på 2.500 kr. vil stige til 2.948 kr.

En ren pristalsregulering uden oprunding vil dermed medføre, at bødetaksterne bliver ukurante beløb, som ikke er delelige med 100. Transportministeriet skal hertil bemærke, at ukurante beløb er uhensigtsmæssige af hensyn til den praktiske administration af færdselsområdet hos politi, anklagemyndighed og domstolene, ligesom bødetaksterne vil være mindre gennemskuelige for borgerne. Da overtrædelser af færdselsloven udgør en meget stor andel af det samlede antal straffesager i Danmark, er der et særligt hensyn at tage til såvel områdets administration som gennemskueligheden for borgerne. Transportministeriet finder derfor, at der bør foretages en oprunding i forhold til en ren pristalsregulering.

2.5.3. Den foreslåede ordning

På den baggrund foreslår Transportministeriet, at der indsættes et 3. pkt. i § 118 a, stk. 1, hvoraf det følger, at bøder for hastighedsovertrædelser vil skulle udmåles til 1.200 kr. eller beløb derover, som er delelige med 600.

Den foreslåede regulering vil medføre, at minimumsbøden for hastigheds-overtrædelser vil stige med 20 pct. Det svarer til en pristalsregulering med oprunding, hvor udgangspunktet er en opskrivning fra 2012 til 2021 med anvendelse af satsreguleringsprocenten.

Den samtidig foreslåede forhøjelse af deleligheden fra 500 til 600 for bøder for hastighedsovertrædelser vil medføre, at alle øvrige bødetakster for hastighedsovertrædelser ligeledes vil stige med 20 pct. En bøde på f.eks. 1.500 kr. vil således stige til 1.800 kr., en bøde på 2.000 kr. til 2.400 og en bøde på 2.500 kr. til 3.000 kr. og så fremdeles. Det såkaldte højhastighedstillæg i færdselslovens § 118, stk. 3, vil ligeledes stige med 20 pct.

Den foreslåede regulering indebærer, at samtlige bødetakster for hastigheds-overtrædelser underlægges samme procentuelle stigning. Den foreslåede regulering af de pågældende bødetakster vil således stemme overens med den nuværende opbygning af færdselslovens bødesystem, hvor bøden er fastsat proportionalt i forhold til hastighedsovertrædelser. Derved vil overtrædelsens færdselssikkerhedsmæssige risiko (den procentvise overskridelse af hastighedsgrænsen), grovhed og strafværdighed fortsat blive afspejlet i bødetaksterne.

Den foreslåede ændring af § 118 a, stk. 1, vil herefter indebære følgende retningslinjer for bødeudmålingen for hastighedsovertrædelser:

UDKAST

Overtrædelse af de generelle, lokale og køretøjsbestemte hastighedsbegrænsninger begået under kørsel med andre køretøjer end tunge køretøjer, undtagen knallert (§ 118, stk. 2, 1. og 2. pkt., og § 118, stk. 4)

Hastighedsover- skridelse i pro- cent	Motorveje med tilladt hastighed på under 100 km/t (kr.)	Motortrafikveje med en hastighedsgrænse på 100 km i timen og mo- torveje med tilladt ha- stighed på 100 km/t el- ler derover (kr.)	Alle andre veje (kr.)
Under 20	1.200	1.200	1.200
20-29	1.800	1.800	1.800
30-39	1.800	2.400	3.000
40-49	2.400	3.000	3.600
50-59	2.400	3.600	3.600
60-69	3.000	4.200	4.200
70-79	3.600	5.400	4.800
80-89	4.200	6.000	5.400
90-99	5.400	7.800	6.600

UDKAST

Overtrædelse af de generelle, lokale og køretøjsbestemte hastighedsbegrænsninger begået under kørsel med andre køretøjer end tunge køretøjer, undtagen knallert (§ 118, stk. 2, 1. og 2. pkt., og § 118, stk. 4)

Hastighedsoverskridelse i procent	Motorveje med tilladt hastighed på under 100 km/t (kr.)	Motortrafikveje med en hastighedsgrænse på 100 km i timen og motorveje med tilladt hastighed på 100 km/t eller derover (kr.)	Alle andre veje (kr.)
100 eller mere	6.000	9.000	7.200

Overtrædelse af de generelle, lokale og køretøjsbestemte hastighedsbegrænsninger begået under kørsel med tunge køretøjer (§ 118, stk. 2, 3. pkt.)

Hastighedsoverskridelse i procent	Motortrafikveje med en hastighedsgrænse på 100 km i timen og motorveje (kr.)	Alle andre veje (kr.)
Under 20	1.800	1.800
20-29	1.800	1.800
30-39	2.400	3.600
40-49	3.000	4.200
50-59	3.600	4.800
60-69	4.200	5.400
70-79	5.400	6.600
80-89	6.000	7.200
90-99	7.800	9.000
100 eller mere	9.000	10.200

UDKAST

Højhastighedstillæg (alle veje) (§ 118, stk. 3):	
Hastighed (km/t)	Tillæg (kr.)
140-149	1.200
150-159	1.800
160-169	2.400
170-179	3.000
180-189	3.600
190-199	4.200
200-209	4.800
210-219	5.400
220-229	6.000
230-239	6.600

Overtrædelse af færdselslovens § 43 a med lille knallert	
Hastighedsoverskridelse i pct.	Alle veje (kr.)
Under 30 pct.	1.200
30-60 pct.	1.800
Mere end 60 pct.	2.400

Overtrædelse af § 43 a med stor knallert	
Hastighedsoverskridelse i pct.	Alle veje (kr.)
Under 30 pct.	1.200
30-60 pct.	2.400
Mere end 60 pct.	3.000
Med mere end 100 pct.	3.000 (evt. 20 dages ubetinget fængsel) ¹

Fastsættelse af straffen vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og de angivne straffniveauer vil kunne fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

Den foreslåede regulering af bødetaksterne indebærer ikke ændringer i færdselslovens § 118, stk. 10 og stk. 11, nr. 2 og 3, hvorefter hastigheds-overtrædelser under særlige omstændigheder kan medføre fængselsstraf.

Ifølge forarbejderne til den gældende bestemmelse i § 118 a, stk. 1, 2. pkt., og retspraksis, kan personer med særlig lav indtægt få nedsat bøden til det halve af normalbøden. Det er Transportministeriets opfattelse, at denne praksis bør opretholdes i forhold til bøder for overtrædelse af færdselslovens §§ 41-43 b eller anden hastighedsgrænse fastsat ved færdselstavler eller anden afmærkning.

Som konsekvens af den foreslåede § 118 a, stk. 1, 3. pkt., hvorved minimumsbøden for overtrædelse af færdselslovens §§ 41-43 b eller anden hastighedsgrænse fastsat ved færdselstavler eller anden afmærkning foreslås forhøjet til 1.200 kr., foreslås det endvidere, at der indsættes et 4. pkt. i § 118 a, stk. 1, hvoraf det følger, at for overtrædelser omfattet af 3. pkt. udmåles bøder for personer med særlig lav indtægt til 600 kr. eller beløb derover.

Den foreslåede bestemmelse medfører, at bøder for overtrædelse af færdselslovens §§ 41-43 b eller anden hastighedsgrænse fastsat ved færdselstavler

eller anden afmærkning fortsat kun kan nedsættes til det halve for personer med særlig lav indtægt. Den foreslåede minimumsbøde på 1.200 kr., jf. den foreslåede bestemmelse i § 118 a, stk. 1, 3. pkt., vil herefter kunne nedsættes til 600 kr. for personer med særlig lav indtægt, og en bøde, der efter lovforslagets foreslåede retningslinjer vil skulle udmåles til f.eks. 1.800 kr., vil kunne nedsættes til 900 kr.

Den foreslåede bestemmelse indebærer ikke ændringer af de gældende retningslinjer for, hvornår der i praksis sker nedsættelse af bøder til personer med særlig lav indtægt, herunder hvornår en person kan anses for at have en særlig lav indtægt, således som disse fremgår af Rigsadvokatens meddelelse, afsnittet Generelle retningslinjer for sanktionspåstande i færdselssager, pkt. 5.2 om nedsættelsesgrunde – § 118 a, stk. 1, 2. pkt.

3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Det har ikke været muligt at vurdere de økonomiske konsekvenser af forslaget om begrænsning af strafabat, da det afhænger af praksis ved domstolene. Forslaget må dog forventes at medføre et øget pres på kriminalforsorgen.

For så vidt angår forslaget om skærpelse af straffen for trusler mod ytringsfriheden vurderes det, at der årligt vil være tale om et mindre antal sager, der forventes at medføre merudgifter for kriminalforsorgen på op til ca. 1 mio. kr. årligt, som afholdes inden for kriminalforsorgens eksisterende økonomiske ramme.

Til forslaget om videoafhøring af voldtægtsofre er der med Aftale om politiets og anklagemyndighedens økonomi afsat finansiering på 10,0 mio. kr. i 2021 og 13,7 mio. kr. årligt i 2022-2023 til politiet og anklagemyndigheden. Det bemærkes, at der forventes yderligere udgifter for anklagemyndigheden forbundet med forslaget, som i udgangspunktet vil skulle afholdes inden for anklagemyndighedens eksisterende økonomiske ramme. Forslaget forventes ligeledes at medføre merudgifter for domstolene, som i udgangspunktet vil skulle afholdes inden for domstolenes eksisterende økonomiske ramme.

[For så vidt angår de lovgivningsmæssige justeringer med henblik på at indføre målsætninger for sagsbehandlingstiden i sager om personfarlig kriminalitet og skærpelse af straffen for trusler mod ytringsfriheden vil initiati-

verne kunne medføre begrænsede merudgifter for domstolene, der forventes at kunne afholdes inden for domstolenes eksisterende økonomiske ramme.]

For så vidt angår forslaget om regulering af bødetaksterne for hastigheds-overtrædelser indebærer dette, at de gældende bødetakster stiger med 20 procent.

På baggrund af beregninger foretaget af Rigsadvokaten forventes reguleringen af bødetaksterne at medføre et samlet årligt merprovenu efter tilbageløb for staten på ca. 107 mio. kr. i 2022 og 128 mio. kr. i 2023 og frem. Årsagen til den forventede stigning i merprovenuet fra 2022 til 2023 og frem skyldes indsættelsen af 25 yderligere ATK-enheder, som idriftsættes fra 1. oktober 2022, og som forventes at have fuld effekt i 2023.

Der forventes at være begrænsede udgifter til en tilpasning og opdatering af politiets it-systemer. Udgifterne hermed afholdes inden for aftalen om politiets og anklagemyndighedens økonomi 2021-2023.

De forhøjede bødetakster vil muligvis kunne føre til en mindre stigning i antallet af bødesager ved domstolene med dertil hørende ressourceforbrug for henholdsvis anklagemyndigheden og domstolene. Udgifterne forbundet hermed skønnes dog at være begrænsede og vil blive afholdt inden for de eksisterende økonomiske rammer.

Dertil kommer et øget ressourceforbrug på ca. 1,2 mio. kr. årligt i Politiets Administrative Center (PAC). Udgifterne hermed afholdes inden for aftalen om politiets og anklagemyndighedens økonomi 2021-2023.

Forslaget om regulering af bødetaksterne har herudover ikke økonomiske konsekvenser eller implementeringskonsekvenser for det offentlige.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

Lovforslaget har ingen økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet.

Principperne for agil lovgivning er ikke relevante for lovforslaget, da lovforslaget ikke omhandler forretningsmodeller, innovation eller særlige teknologier.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget vurderes ikke at have administrative konsekvenser for borgerne.

6. Klima- og miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget medfører ingen klima- og miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den [...] til den [...] været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

3F Fagligt Fælles Forbund, Advokatrådet, Advokatsamfundet, Akademikerne, Akademikernes Centraladministration, Alkohol og Samfund, Amnesty International Ankestyrelsen, Autobranchen Danmark, Automobilbranchens Handels- og Industriforening, Bedre Psykiatri, Beredskabsstyrelsen, Samtlige byretter, Business Danmark, Centralorganisationernes Fællesudvalg, Copenhagen Business School – CBS) – CBS LAW – Institut for Ledelse, Politik og Filosofi, Cyklistforbundet, Danmarks Automobilforhandler Forening, Danmarks Jurist- og Økonomforbund (DJØF), Danmarks Motor Union, Danmarks Nationalbank, Danmarks Tekniske Universitet – Institut for Transport (DTU Transport), Dansk Bilbrancheråd, Dansk Bilforhandler Union, Dansk Erhverv, Dansk Journalistforbund, Dansk Kørelærer-Union, Dansk Mobilitet, Dansk Psykiatrisk Selskab, Dansk Retspolitisk Forening, Dansk Standard, Dansk Taxi Råd, Dansk Transport & Logistik (DTL), Danske Advokater, Danske A-kasser, Danske Biludlejere, Danske Kørelæreres Landsforbund, Danske Medier, Danske Motorcyklister, Danske Regioner, Danske Seniorer, Datatilsynet, De Danske Bilimportører, Den Danske Dommerforening, Det faglige hus, Det Kriminalpræventive Råd, DFIM, Digitaliseringsstyrelsen, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolenes Tjenestemandforening, Domstolsstyrelsen, Erhvervsstyrelsen, Fagbevægelsens Hovedorganisation, Falck Danmark A/S, Familieretshuset, Finans & Leasing, Finans Danmark, Finansforbundet, Finansiell Stabilitet A/S, Finansrådet, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, Finanstilsynet, Folketingets Ombudsmand, Forbrugerombuds-

UDKAST

manden, Forbrugerrådet Tænk, Forenede Danske Motorejere (FDM), Foreningen af Frie Kørelærere, Foreningen af Fængselsinspektører og Vicefængselsinspektører, Foreningen af Offentlige Anklagere, Foreningen af Statsadvokater, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Foreningen af Statsforvaltningsjurister, Foreningen Danske Revisorer, Forsikring og Pension, Forsikringsmæglerforeningen i Danmark,

Forsikringsmæglernes Brancheforening, Frie Danske Lastbilvognmænd (FDL), FSR - danske revisorer, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd FT, Fængselsforbundet, Handelshøjskolen – Århus Universitet, Hjælp Voldsofre, HK, HK Landsklubben Danmarks Domstole, HK Landsklubben Kriminalforsorgen, HK Landsklubben Politiet, Højesteret, Institut for Menneskerettigheder, International Transport Danmark (ITD), IT-Branchen, IT-Politisk Forening, Justitia, KL, Kriminalforsorgsforeningen, Kuratorforeningen, Københavns Retshjælp, Københavns Universitet – Det Juridiske Fakultet, Køreprøvesagkyndiges Landsforening, Landdistrikternes Fællesråd, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsforeningen af nuværende og tidligere psykiatribrugere, Landsforeningen af patientrådgivere og bistandsværger i Danmark, Landsforeningen af Polio Trafik- og Ulykkeskadede, Landsforeningen KRIM, Landsforeningen SIND, Lederne, Løjernes Landsorganisation, Lokale Pengeinstitutter, NOAH-Trafik, Odense Retshjælp, Offerrådgivningen, Politidirektørforeningen, Politiforbundet i Danmark, PROSA, Psykiatrifonden, Retspolitisk Forening, Retssikkerhedsfonden, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Rigsrevisionen, Rådet for Bæredygtig Trafik, Rådet for Digital Sikkerhed, Rådet for Etniske Minoriteter, Rådet for Sikker Trafik, Rådet for Socialt Udsatte, Samtlige kommuner, SAVN, SikkerhedsBranchen, Syddansk Universitet – Juridisk Institut, Sø- og Handelsretten, Tekniq Arbejdsgiverne, Trafikforskningsgruppen ved Aalborg Universitet, Trafikselskaberne i Danmark, Udbetaling Danmark, Vestre og Østre Landsret, Ældre Sagen, Aalborg Universitet – Juridisk Institut, Aarhus Retshjælp, Aarhus Universitet – Juridisk Institut.

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/min-dreudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Den foreslåede regulering af bødetaksterne for hastigheds-overtrædelser forventes at medføre et årligt merprovenu for staten på ca. 107 mio. kr.	Til initiativet om videoafhøring af voldtægtsofre er der med Aftale om politiets og anklagemyndighedens økonomi afsat finansiering på 10,0 mio. kr. i 2021 og 13,7 mio. kr. årligt

UDKAST

	i 2022 og ca. 128 mio. kr. i 2023 og frem.	i 2022-2023 til politiet og anklage-myndigheden. Der forventes at være yderligere udgifter for anklagemyn-digheden forbundet med forslaget, som i udgangspunktet vil skulle afholdes inden for anklagemyndighe-dens eksisterende økonomiske ramme. Desuden medfører initiativet merudgifter for domstolene, der i udgangspunktet afholdes inden for de eksisterende økonomiske rammer. Initiativerne vedrørende begræns-ning af strafabat, skærpelse af straf-fen for trusler mod ytringsfriheden og prioritering af personfarlig krimi-nalitet medfører endvidere merudgif-ter for henholdsvis domstolene og kriminalforsorgen, der i udgangs-punktet afholdes inden for de eksiste-rende økonomiske rammer.
Implementeringskonse- kvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Den foreslåede regulering af bødetaksterne for hastighedsovertrædelser medfører tilpasning og opdate-ring af politiets IT-systemer.
Økonomiske konsekven- ser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konse- kvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konse- kvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konse- kvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten		
Er i strid med de princip- per for implementering af erhvervsrettet EU-regule- ring/ Går videre end minimumskrav i EU-re- gulering (sæt X)	Ja	Nej X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Det fremgår af straffelovens § 82, nr. 13, at det ved straffens fastsættelse i almindelighed skal indgå som en formildende omstændighed, at straffesagen mod gerningsmanden ikke er afgjort inden for en rimelig tid, uden at det kan bebrejdes gerningsmanden.

Det foreslås, at § 82, nr. 13, ophæves.

Den foreslåede ændring vil medføre, at muligheden for at lade sagsbehandlingstiden indgå som formildende omstændighed ved straffens fastsættelse fremover vil være reguleret af det foreslåede nye stk. 2 i § 82, jf. lovforslagets § 1, nr. 2.

Den foreslåede ændring vil ikke få betydning for anvendelse af de andre strafnedsættelsesgrunde i straffelovens § 82.

Der henvises til pkt. 2.1.2 og 2.1.3 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til nr. 2

Efter straffelovens § 82, nr. 13, skal det ved straffens fastsættelse i almindelighed indgå som formildende omstændighed, at straffesagen mod gerningsmanden ikke er afgjort inden rimelig tid, uden at det kan bebrejdes gerningsmanden.

Det foreslås, at der indsættes et nyt *stk. 2* i straffelovens § 82, der vedrører muligheden for at lade sagsbehandlingstiden indgå som formildende omstændighed ved straffens fastsættelse.

Efter det foreslåede *1. pkt.* i det nye *stk. 2* kan det ved straffens fastsættelse indgå som formildende omstændighed, at straffesagen mod gerningsmanden ikke er afgjort inden for en rimelig tid, uden at det kan bebrejdes gerningsmanden.

Bestemmelsen vil sammen med den samtidige ophævelse af straffelovens § 82, nr. 13, jf. lovforslagets § 1, nr. 1, indebære, at muligheden for at lade sagsbehandlingstiden indgå som formildende omstændighed ved straffens fastsættelse fremover vil være reguleret af det nye § 82, stk. 2.

Det følger af det foreslåede 2. pkt. i det nye stk. 2, at sagsbehandlingstiden ved straffens fastsættelse kun skal komme i betragtning som formildende omstændighed, hvis det er nødvendigt på grund af kravet i EMRK artikel 6 om behandlingen af sagen inden for en rimelig frist.

Ved afgørelse af, om straffastsættelse vil være i strid med EMRK artikel 6, jf. det foreslåede § 82, stk. 2, 2. pkt., kan det tillægges vægt, om gerningsmanden under sagen har fremsat anmodning om fastsættelse af et tidspunkt for hovedforhandlingen, jf. retsplejelovens § 152 a, eller har indbragt spørgsmålet om sigtelsens varighed for retten, jf. retsplejelovens § 718 b, stk. 1.

Det indebærer, at de retsmidler mod lang sagsbehandlingstid, som retsplejeloven stiller til rådighed i § 152 a og § 718 b, inddrages i vurderingen af, om der foreligger en krænkelse af EMRK artikel 6.

Anvendelsesområdet for det foreslåede § 82, stk. 2, i straffeloven kan således navnlig være situationer, hvor den sigtede eller tiltalte har benyttet retsplejelovens retsmidler mod lang sagsbehandlingstid i § 152 a og § 718 b, men hvor disse desuagtet ikke har været effektive mod at sikre, at sagen blev behandlet inden rimelig tid. Det gælder eksempelvis, hvis der ikke har kunnet berammes en hovedforhandling inden rimelig tid uanset tiltaltes anmodning efter § 152 a.

Det vil dog i alle tilfælde bero på en konkret vurdering, om straffastsættelsen vil være i strid med EMRK artikel 6. Ved vurderingen af, om den tidsmæssige udstrækning af sagen er forenelig med kravet om rettergang inden for en »rimelig frist«, foretages en konkret vurdering af sagens faktiske omstændigheder. Det kan udledes af EMD's praksis, at der ved vurderingen af sagsbehandlingstidens rimelighed navnlig inddrages kriterierne sagens kompleksitet, parternes adfærd og de relevante myndigheders adfærd, jf. lovforslagets pkt. 2.1.1.3. Ved vurderingen af myndighedernes adfærd lægges vægt på sagens betydning for sigtede eller tiltalte. Endelig beror vurderingen på en helhedsbedømmelse af sagen.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke få betydning for anvendelse af andre strafnedsættelsesgrunde i § 82.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 3

Det følger af straffelovens § 83, 1. pkt., at straffen kan nedsættes under den foreskrevne strafferamme, når oplysninger om gerningen, gerningsmandens person eller andre forhold afgørende taler herfor. Efter bestemmelsens 2. pkt. kan straffen bortfalde under i øvrigt formildende omstændigheder.

Efter gældende ret anvendes straffelovens § 83 bl.a. i tilfælde, hvor sagen ikke har været afgjort inden rimelig tid, uden at dette kan bebrejdes gerningsmanden.

Det foreslås, at der indsættes et nyt 3. *pkt.* i straffelovens § 83, hvoraf det følger, at det foreslåede § 82, stk. 2, 2. pkt., finder tilsvarende anvendelse, jf. lovforslagets § 1, nr. 2.

Formålet med ændringen er at begrænse anvendelsen af straffelovens § 83, så bestemmelsen kun kan anvendes til strafnedsættelse under den foreskrevne strafferamme og til strafbortfald på de betingelser, der foreskrives i det foreslåede § 82, stk. 2, 2. pkt.

Den foreslåede henvisning til § 82, stk. 2, 2. pkt., vil medføre, at sagsbehandlingstiden kun kan medføre nedsættelse af straffen under den foreskrevne strafferamme eller bortfald, hvis dette er nødvendigt på grund af kravet i EMRK artikel 6 om behandlingen af sagen inden for en rimelig frist.

Den foreslåede ændring vil ikke få betydning for anvendelsen af straffelovens § 83 i andre situationer, der ikke vedrører sagsbehandlingstidens betydning for strafnedsættelse under den foreskrevne strafferamme eller for strafbortfald.

Der henvises til pkt. 2.1.2 og 2.1.3 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Til nr. 4

Det fremgår af straffelovens § 119, at den, som øver vold, truer med at øve vold eller offentligt eller med forsæt til udbredelse i en videre kreds frem-

sætter trussel om vold mod nogen, hvem det påhviler at handle i medfør af offentlig tjeneste eller hverv, under udførelsen af tjenesten eller hvervet eller i anledning af samme, eller som på lige måde søger at hindre en sådan person i at foretage en lovlig tjenestehandling eller at tvinge ham til at foretage en tjenestehandling, straffes med bøde eller fængsel indtil 8 år. Ved fastsættelse af straffen skal det indgå som en skærpende omstændighed, at forholdet er begået, mens eller i umiddelbar forlængelse af at der i området foregår grov forstyrrelse af ro og orden på offentligt sted, eller at forholdet er begået mod den pågældende i dennes fritid.

Med lovforslaget forslås det, at der indsættes et nyt 2. pkt. i straffelovens § 119, stk. 3, hvoraf det fremgår, at det ved fastsættelse af straffen skal betragtes som en skærpende omstændighed, at en trussel om vold efter stk. 1 har baggrund i forurettedes lovlige ytringer i den offentlige debat eller i øvrigt har til formål at forhindre forurettede i at gøre brug af sin ytringsfrihed i den offentlige debat.

Den foreslåede bestemmelse finder alene anvendelse, hvis gerningen har baggrund i den forurettedes »lovlige« ytringer, eller hvis formålet er at forhindre forurettede i at gøre brug af sin ytringsfrihed gennem lovlige ytringer i den offentlige debat. Det forudsættes, at »lovlige« ytringer forstås i overensstemmelse med straffelovens § 81, nr. 7, og det omfatter således f.eks. ikke situationer, hvor gerningen er foretaget på baggrund af ytringer, der er i strid med straffelovens § 136, stk. 1, om at opfordre til en forbrydelse, straffelovens § 266 b om fremsættelse af udtalelser mv., ved hvilke en gruppe af personer trues, forhånes eller nedværdiges på grund af deres race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering, eller straffelovens § 267 om injurier.

Formålet med ændringen er at skærpe straffen for trusler, herunder digitale trusler, der har baggrund i forurettedes lovlige ytringer i den offentlige debat eller har til formål at forhindre forurettede i at gøre brug af sin ytringsfrihed og deltage i den demokratiske debat.

Strafskærpelsen vil konkret medføre, at der som udgangspunkt skal ske en fordobling af strafniveauet i forhold til den straf, der ellers ville være fastsat af domstolene for tilsvarende trusler.

Det betyder, at en sag om trusler mod ytringsfriheden efter straffelovens § 119, der i dag ville blive afgjort med 30 dages fængsel, fremover som udgangspunkt vil skulle afgøres med 60 dages fængsel, hvis truslen har bag-

grund i forurettedes lovlige ytringer i den offentlige debat eller i øvrigt har til formål at forhindre forurettede i at gøre brug af sin ytringsfrihed i den offentlige debat. Straffelovens § 119, stk. 3, 1. pkt., finder fortsat anvendelse, og der skal derfor ved straffens fastsættelse også lægges vægt på den betydning, som truslen kan have for forurettedes udførelse af tjenesten eller hvervet.

Fastsættelse af straffen vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne strafniveau vil kunne fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger andre skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

Det bemærkes i den forbindelse, at den foreslåede ændring alene finder anvendelse på tilfælde af trussel om vold efter straffelovens § 119, stk. 1. Der er ikke herved tilsigtet en tilsvarende skærpelse af straffen for vold efter straffelovens § 119, stk. 1.

Det bemærkes endvidere, at straffelovens § 81, nr. 7, hvorefter det ved straffens fastsættelse i almindelighed indgår som en skærpende omstændighed, at gerningen har baggrund i den forurettedes lovlige ytringer i den offentlige debat, fremover ikke vil finde anvendelse i forhold til overtrædelser af straffelovens § 119 for så vidt angår trusler.

Det bemærkes desuden, at en trussel, der har til formål at forhindre forurettede i at gøre brug af sin ytringsfrihed i den offentlige debat, efter omstændighederne vil kunne indeholde et element af tvang omfattet af straffelovens § 260, stk. 1, nr. 1. Den foreslåede bestemmelse i § 119, stk. 3, 2. pkt., vil finde anvendelse i tilfælde, hvor truslen er fremsat med henblik på at afskære forurettede fra at ytre sig i en given sammenhæng i den offentlige debat. I sådanne tilfælde vil der således skulle straffes i medfør af den foreslåede bestemmelse, selv om forholdet efter omstændighederne også ville kunne straffes efter straffelovens § 260.

Den foreslåede bestemmelse vil omfatte den beskyttede personkreds efter straffelovens § 119, der deltager i den offentlige debat, herunder politikere, politibetjente mv. Strafskærpelsen vil også gælde for digitale trusler. Ved digitale trusler forstås trusler fremsat gennem internettet, herunder hvor digitale medier som e-mail, sociale medier, blogs og hjemmesider bruges til at true nogen.

Den foreslåede bestemmelse vil både omfatte tilfælde, hvor forurettede allerede har taget del i debatten og modtager trusler som en reaktion herpå, samt tilfælde, hvor forurettede forud for en mulig ytring trues til at tie. Bestemmelsen vil finde anvendelse for trusler, der har til formål at afholde forurettede fra at deltage i den offentlige debat. Udenfor falder tilfælde, hvor truslen har til formål at forhindre den forurettede i at ytre sig under rent private former.

Den foreslåede bestemmelse vil f.eks. omfatte tilfælde, hvor politikere udtaler sig med henblik på at deltage i debatten og i den forbindelse bliver udsat for trusler som reaktion på ytringen. Den vil endvidere omfatte tilfælde, hvor eksempelvis en politibetjent eller sygeplejerske tager del i debatten og udsættes for trusler. Bestemmelsen vil også gælde tilfælde, hvor en trussel fremsættes over for en person omfattet af den beskyttede personkreds, der har en bestemt politisk eller religiøs overbevisning, og hvor truslen har til formål at forhindre vedkommende i at udtale sig offentligt herom. Strafskærpelsen vil således f.eks. efter omstændighederne kunne omfatte tilfælde, hvor en trussel har til formål at forhindre forurettede i at ytre sig offentligt om f.eks. den pågældendes tilknytning til eller frafald fra en religion, et meningsfællesskab eller en politisk overbevisning.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 5

Det fremgår af straffelovens § 266, at den, som på en måde, der er egnet til hos nogen at fremkalde alvorlig frygt for eget eller andres liv, helbred eller velfærd, truer med at foretage en strafbar handling, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.

Med lovforslaget foreslås det, at der indsættes et nyt *stk. 2* i straffelovens § 266, hvoraf det fremgår, at det ved fastsættelse af straffen efter *stk. 1* skal betragtes som en skærpende omstændighed, at en trussel har baggrund i forurettedes lovlige ytringer i den offentlige debat eller i øvrigt har til formål at forhindre forurettede i at gøre brug af sin ytringsfrihed i den offentlige debat.

Bestemmelsen finder alene anvendelse, hvis gerningen har baggrund i den forurettedes »lovlige« ytringer, eller hvis formålet er at forhindre forurettede i at gøre brug af sin ytringsfrihed gennem lovlige ytringer i den offentlige

debat. Det er forudsætningen, at »lovlige« ytringer skal forstås i overensstemmelse med straffelovens § 81, nr. 7, og det omfatter således f.eks. ikke situationer, hvor truslen har baggrund i ytringer, der er i strid med straffelovens § 136, stk. 1, om at opfordre til en forbrydelse, straffelovens § 266 b om fremsættelse af udtalelser mv., ved hvilke en gruppe af personer trues, forhånes eller nedværdiges på grund af deres race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering, eller straffelovens § 267 om injurier.

Formålet med ændringen er at skærpe straffen for trusler, herunder digitale trusler, der har baggrund i forurettedes lovlige ytringer i den offentlige debat eller har til formål at forhindre forurettede i at gøre brug af sin ytringsfrihed og deltage i den demokratiske debat.

Strafskærpelsen vil konkret medføre, at der som udgangspunkt skal ske en fordobling af strafniveauet i forhold til den straf, der ellers ville være fastsat af domstolene for tilsvarende trusler.

Det betyder, at en sag om trusler mod ytringsfriheden efter straffelovens § 266, der i dag ville blive afgjort med 20 dages fængsel, fremover som udgangspunkt vil skulle afgøres med 40 dages fængsel, hvis truslen har til formål at forhindre forurettede i at gøre brug af sin ytringsfrihed i den offentlige debat.

Fastsættelse af straffen vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne strafniveau vil kunne fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger andre skærpene eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

Det bemærkes, at straffelovens § 81, nr. 7, hvorefter det ved straffens fastsættelse i almindelighed indgår som skærpene omstændighed, at gerningen har baggrund i den forurettedes lovlige ytringer i den offentlige debat, fremover ikke vil finde anvendelse i forhold til overtrædelser af straffelovens § 266.

Det bemærkes desuden, at en trussel, der har til formål at forhindre forurettede i at gøre brug af sin ytringsfrihed i den offentlige debat, efter omstændighederne vil kunne indeholde et element af tvang omfattet af straffelovens § 260, stk. 1, nr. 1. Den foreslåede bestemmelse i § 266, stk. 2, vil finde

anvendelse i tilfælde, hvor truslen er fremsat med henblik på at afskære forurettede fra at ytre sig i en given sammenhæng i den offentlige debat. I sådanne tilfælde vil der således skulle straffes i medfør af den foreslåede bestemmelse, selv om forholdet efter omstændighederne ville kunne straffes efter straffelovens § 260.

Den foreslåede bestemmelse vil omfatte alle, der deltager i den offentlige debat, herunder journalister, debattører og andre borgere mv. Strafskærpelsen vil også gælde for digitale trusler. Ved digitale trusler forstås trusler fremsat gennem internettet, herunder hvor digitale medier som e-mail, sociale medier, blogs og hjemmesider bruges til at true nogen.

Den foreslåede bestemmelse vil både omfatte tilfælde, hvor forurettede allerede har taget del i debatten og modtager trusler som en reaktion herpå, samt tilfælde, hvor forurettede forud for en mulig ytring trues til at tie. Bestemmelsen vil finde anvendelse for trusler, der har til formål at afholde forurettede fra at deltage i den offentlige debat. Udenfor falder tilfælde, hvor truslen har til formål at forhindre den forurettede i at ytre sig under rent private former.

Den foreslåede bestemmelse vil f.eks. omfatte tilfælde, hvor en borger udtaler sig med henblik på at deltage i debatten og i den forbindelse bliver udsat for trusler som reaktion på ytringen. Bestemmelsen vil også gælde tilfælde, hvor en trussel fremsættes over for en person, der har en bestemt politisk eller religiøs overbevisning, og hvor truslen har til formål at forhindre vedkommende i at udtale sig offentligt herom. Strafskærpelsen vil således f.eks. efter omstændighederne kunne omfatte tilfælde, hvor en trussel har til formål at forhindre forurettede i at ytre sig offentligt om f.eks. den pågældendes tilknytning til eller frafald fra en religion, et meningsfællesskab eller en politisk overbevisning.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 2

Til nr. 1

Det fremgår af retsplejelovens § 172 a, stk. 1, at en person, der er blevet videoafhørt efter § 745 e eller § 183, stk. 3, ikke har pligt til at afgive forklaring som vidne under hovedforhandlingen.

Det foreslås at ændre henvisningen til retsplejelovens 745 e i § 172 a, stk. 1, så der fremover henvises til retsplejelovens 745 e, stk. 1, nr. 1-4.

Ændringen skal ses i sammenhæng med den foreslåede bestemmelse i § 745 e, stk. 1, nr. 5, jf. lovforslagets § 2, nr. 4, hvorefter videoafhøringsordningen i retsplejelovens § 745 e, stk. 1, udvides til også at omfatte forurettede, der er 15 år eller derover, når efterforskningen vedrører en overtrædelse af straffelovens § 216 (voldtægt) eller straffelovens § 225, jf. § 216 (voldtægt ved andet seksuelt forhold end samleje).

Med ændringen vil forurettede, der fremover omfattes af den foreslåede bestemmelse i § 745 e, stk. 1, nr. 5, jf. lovforslagets § 2, nr. 4, have pligt til at møde som vidne i retten og svare på supplerende spørgsmål i de situationer, hvor forurettede er videoafhørt.

Forslaget indebærer således, at den pågældende ikke vil være fritaget fra at afgive forklaring efter retsplejelovens § 172 a. Det videoafhørte vidne vil dermed fortsat skulle møde som vidne i retten for der at stå til rådighed for supplerende spørgsmål til den optagne forklaring.

Det forudsættes, at videooptagelsen under afhøringen af forurettede vil blive afspillet for retten indledningsvis under forurettedes tilstedeværelse. Forurettede vil herefter skulle sandhedsformanes af retten og dernæst blive bedt om at vedstå sig forklaringen i videoafhøringen. Herefter kan forurettede komme med tilføjelser eller rettelser til den videooptagne forklaring.

Derefter forudsættes det, at anklageren og forsvareren vil få mulighed for at stille supplerende spørgsmål til den forurettede. De supplerende spørgsmål bør ikke have karakter af en egentlig genafhøring af forurettede, hvilket indebærer, at spørgsmål til forhold, der efter rettens vurdering er tilstrækkeligt belyst ved videoafhøringen, bør afskæres i medfør af retsplejelovens § 864, efter hvilken retten kan beslutte at afslutte bevisførelsen enten i det hele eller om et enkelt punkt, inden alle beviserne er fremført.

Efter omstændighederne vil forurettede kunne være omfattet af reglerne om vidnefritagelse i retsplejelovens § 171. Der vil således kunne opstå situationer, hvor en forurettet efter at have fået sin forklaring videooptaget alligevel ikke ønsker den afspillet i retten og heller ikke selv ønsker at afgive forklaring for retten med henvisning til retsplejelovens § 171, stk. 1 og 2. Forslaget ændrer ikke på anvendelsesområdet for de gældende regler om vidnefritagelse. I de tilfælde, hvor forurettede har ret til at blive fritaget fra at vidne,

kan den optagne forklaring således ikke afspilles uden den forurettedes samtykke. I de tilfælde, hvor retten efter retsplejelovens § 171, stk. 3, pålægger forurettede at afgive forklaring, vil videoafhøringen derimod skulle afspilles.

I anledning af uenighed mellem parterne om bevisførelsen kan der træffes afgørelse efter retsplejelovens § 875.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger og til bemærkningerne til § 2, nr. 4.

Til nr. 2

Det følger af retsplejelovens § 735, stk. 3, nr. 2, at en person ikke kan beskikkes til forsvarer, hvis den pågældendes medvirken væsentligt vil forsinke sagens behandling.

Det foreslås at ændre ordlyden af § 735, stk. 3, nr. 2, så »sagens behandling« ændres til »behandlingen af sagen«.

Der er med forslaget alene tale om en sproglig ændring af lovteksten, som har til formål at give mulighed for at ændre bemærkningerne til § 735, stk. 3, nr. 2, så anvendelsen af reglerne om forsvarerbeskikkelse bringes i overensstemmelse med den nye prioritering af sager om personfarlig kriminalitet, som følger af aftalen om politiets og anklagemyndighedens økonomi 2021-2023. Aftaleparterne har således besluttet, at der skal indføres målsætninger for sagsbehandlingstiden i sager om personfarlig kriminalitet på tværs af hele straffesagskæden, så der sikres en ensartet prioritering af sager om personfarlig kriminalitet.

Forslaget indebærer, at prioriteringen af sager om personfarlig kriminalitet erstatter den hidtidige prioritering af VVV-sager i relation til reglerne om forsvarerbeskikkelse.

Sager om personfarlig kriminalitet omfatter i denne sammenhæng følgende:

- Sager om vold, trusler mv. mod bl.a. personer i offentlig tjeneste (straffelovens §§ 119-121)
- Sager om vold, trusler mv. mod vidner eller dennes nærmeste (straffelovens § 123)
- Sager om brandstiftelse (straffelovens §§ 180-182)
- Sager om incest (straffelovens § 210)

UDKAST

- Sager om vanrøgt eller nedværdigende behandling af ægtefælle, barn mv. (straffelovens § 213)
- Sager om unddragelse af forældremyndighed (straffelovens § 215)
- Sager om bortsendelse af barn til udlandet til forhold, der bringer barnets sundhed eller udvikling i alvorlig fare (straffelovens § 215 a)
- Seksualforbrydelser (straffelovens kapitel 24)
- Forbrydelser mod liv og legeme (straffelovens kapitel 25)
- Forbrydelser mod den personlige frihed (straffelovens kapitel 26)
- Sager om trusler, der er egnet til at fremkalde alvorlig frygt for eget eller andres liv, helbred eller velfærd (straffelovens § 266)
- Sager om offentlige udtalelser, der tilstræber at fremkalde voldshandlinger eller hærværk (straffelovens § 266 a)
- Sager om røveri (straffelovens § 288)

Det foreslås, at de særligt prioriterede sager – ligesom det i dag gælder for de hidtil prioriterede VVV-sager – ved domstolene skal omfatte tilståelsessager og domsmandssager, men ikke nævningesager og sager uden domsmænd, som ikke er tilståelsessager.

Det forudsættes, at anklagemyndigheden i sager om personfarlig kriminalitet ved indleveringen af retsmødebegæringen i en tilståelsessag eller anklageskriftet i en domsmandssag til retten tydeligt angiver dette. Retten vil herefter straks fra modtagelsen af retsmødebegæringen eller anklageskriftet kunne behandle sagen som en særligt prioriteret sag, herunder i forhold til reglerne om beskikkelse af forsvarer.

Det forudsættes endvidere, at hensynet til sagsbehandlingstiden fremover vægtes på samme måde som hidtil over for hensynet til sigtedes frie forsvarervalg.

Den hidtil foretagne afvejning videreføres således med nærværende lovforslag uændret med den moderation, at særligt prioriterede sager frem over defineres som sager om personfarlig kriminalitet, jf. afgrænsningen ovenfor.

Der er ikke herudover tilsigtet ændringer i reglerne om forsvarerbeskikkelse eller anvendelsen af disse.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.4.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 3

Det følger af retsplejelovens § 736, stk. 1, nr. 2, at en beskikkelse kan tilbagekaldes, hvis betingelserne efter § 735, stk. 3, for at nægte at beskikke den pågældende kommer til at foreligge.

Efter retsplejelovens § 735, stk. 3, nr. 2, kan en person ikke beskikkes til forsvarer, hvis den pågældendes medvirken væsentligt vil forsinke sagens behandling.

Det foreslås at ændre ordlyden af § 736, *stk. 1, nr. 2*, så »at beskikke« ændres til »beskikkelse af«.

Der er alene tale om en sproglig ændring af lovtæksten, som har til formål at give mulighed for at ændre bemærkningerne til § 736, stk. 1, nr. 2, så anvendelsen af reglerne om afbeskikkelse af en forsvarer, hvis medvirken væsentligt vil forsinke behandlingen af en sag, bringes i overensstemmelse med den nye prioritering af sager om personfarlig kriminalitet, som følger af aftalen om politiets og anklagemyndighedens økonomi 2021-2023. Aftaleparterne besluttede således, at der skal indføres målsætninger for sagsbehandlingstiden i sager om personfarlig kriminalitet på tværs af hele straffesagskæden, så der sikres en ensartet prioritering af sager om personfarlig kriminalitet.

Forslaget indebærer således, at prioriteringen af sager om personfarlig kriminalitet erstatter den hidtidige prioritering af VVV-sager i relation til reglerne om forsvarerbeskikkelse.

Sager om personfarlig kriminalitet omfatter i denne sammenhæng følgende:

- Sager om vold, trusler mv. mod bl.a. personer i offentlig tjeneste (straffelovens §§ 119-121)
- Sager om vold, trusler mv. mod vidner eller dennes nærmeste (straffelovens § 123)
- Sager om brandstiftelse (straffelovens §§ 180-182)
- Sager om incest (straffelovens § 210)
- Sager om vanrøgt eller nedværdigende behandling af ægtefælle, barn mv. (straffelovens § 213)
- Sager om unddragelse af forældremyndighed (straffelovens § 215)
- Sager om bortsendelse af barn til udlandet til forhold, der bringer barnets sundhed eller udvikling i alvorlig fare (straffelovens § 215 a)
- Seksualforbrydelser (straffelovens kapitel 24)
- Forbrydelser mod liv og legeme (straffelovens kapitel 25)

UDKAST

- Forbrydelser mod den personlige frihed (straffelovens kapitel 26)
- Sager om trusler, der er egnet til at fremkalde alvorlig frygt for eget eller andres liv, helbred eller velfærd (straffelovens § 266)
- Sager om offentlige udtalelser, der tilstræber at fremkalde voldshandlinger eller hærværk (straffelovens § 266 a)
- Sager om røveri (straffelovens § 288)

Det foreslås, at de særligt prioriterede sager – ligesom det i dag gælder for de hidtil prioriterede VVV-sager – ved domstolene skal omfatte tilståelsessager og domsmandssager, men ikke nævningsager og sager uden domsmænd, som ikke er tilståelsessager.

Det forudsættes, at anklagemyndigheden i sager om personfarlig kriminalitet ved indleveringen af retsmødebegæringen i en tilståelsessag eller anklageskriftet i en domsmandssag til retten tydeligt angiver dette. Retten vil herefter straks fra modtagelsen af retsmødebegæringen eller anklageskriftet kunne behandle sagen som en særligt prioriteret sag, herunder i forhold til reglerne om beskikkelse af forsvarer.

Ved afgørelsen af, om en beskikkelse skal tilbagekaldes, fordi den beskikkede forsvarers medvirken væsentligt vil forsinke sagens behandling, vil der ligesom i dag skulle foretages en samlet vurdering, hvori der ud over det bestående klientforhold og forsvarerens arbejde i sagen hidtil, bl.a. indgår sagens karakter, hensynet til medsigtede, forurettede og andre vidner i sagen, hensyn til varetægtsfængslede og hensyn til sigtede under 18 år.

Det forudsættes således, at hensynet til sagsbehandlingstiden fremover vægtes på samme måde som hidtil over for hensynet til sigtedes frie forsvarervalg.

Den hidtil foretagne afvejning videreføres således med nærværende lovforslag med den moderation, at særligt prioriterede sager fremover defineres som sager om personfarlig kriminalitet, jf. afgrænsningen ovenfor.

Der er ikke herudover tilsigtet ændringer i reglerne om tilbagekaldelse af forsvarerbeskikkelse eller anvendelsen af disse.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.4.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 4

Det fremgår af retsplejelovens § 745 e, stk. 1, at politiets afhøring af en person kan optages på video med henblik på anvendelse af optagelsen som bevis under hovedforhandlingen efter retsplejelovens § 872 (videoafhøring) i følgende tilfælde:

- Personen er under 13 år.
- Personen er under 15 år, og efterforskningen vedrører en overtrædelse af straffelovens § 210 (incest) eller kapitel 24 (seksualforbrydelser) eller straffelovens §§ 237 (manddrab) eller 243-246 (psykisk vold, vold og legemsangreb), hvor personen eller en af dennes nærmeste er forurettet og den, der er mistænkt, er en af personens nærmeste.
- Personen er under 18 år, og særlige omstændigheder taler for videoafhøring.
- Personen er 18 år eller derover og har en alvorlig psykisk lidelse eller væsentlig funktionsnedsættelse, og særlige omstændigheder taler for videoafhøring.

Det fremgår af retsplejelovens § 745 e, stk. 2, at forsvareren skal være til stede under videoafhøringen.

Det fremgår endvidere af retsplejelovens § 745 e, stk. 3, at den, der er mistænkt, ikke har adgang til at overvære videoafhøringen. Den pågældende skal snarest muligt have adgang til sammen med sin forsvarer at gennemse videooptagelsen hos politiet. En begæring fra den, der er mistænkt, eller dennes forsvarer om, at der foretages genafhøring af personen, skal fremsættes snarest muligt herefter.

Af retsplejelovens § 745 e, stk. 4, fremgår, at hvis den, der er mistænkt, eller forsvareren vil modsætte sig, at videoafhøringen anvendes som bevis under hovedforhandlingen, skal den pågældende senest 4 uger efter videoafhøringens foretagelse indbringe spørgsmålet for retten. Retten kan se bort fra en fristoverskridelse, der må anses for undskyldelig.

Det foreslås at indsætte et nyt *nr. 5* i § 745 e, *stk. 1*, hvorefter politiets afhøring af en person kan optages på video med henblik på anvendelse af optagelsen som bevis under hovedforhandlingen efter § 872 (videoafhøring), hvis personen er 15 år eller derover, og efterforskningen vedrører en overtrædelse af straffelovens § 216 eller straffelovens § 225, jf. § 216, hvor personen er forurettet.

Med forslaget udvides videoafhøringsordningen i retsplejelovens § 745 e, stk. 1, således til også at omfatte forurettede, der er 15 år eller derover, når

efterforskningen vedrører en overtrædelse af straffelovens § 216 (voldtægt) eller straffelovens § 225, jf. § 216 (voldtægt ved andet seksuelt forhold end samleje).

Forslaget indebærer, at videoafhøringen kan forevises under sagens behandling i retten som en del af bevisførelsen, jf. retsplejelovens § 872, dog således, at forurettede i disse sager – i modsætning til efter den gældende videoafhøringsordning – skal vedstå sig sin videooptagede forklaring i retten, hvor der også skal være mulighed for efterfølgende at stille supplerende spørgsmål til forurettede, jf. lovforslagets § 2, nr. 1.

Der er tale om et tilbud til forurettede, og den forurettede har således mulighed for at fravælge videoafhøring og i stedet afgive fuld forklaring i retten.

Den forurettede har som alle andre vidner pligt til at tale sandt i retten, jf. straffelovens §§ 158, stk. 1, og 160. Det forudsættes, at politiet vejleder forurettede om, at videoafhøringen vil skulle afspilles i retten som bevis under forurettedes tilstedeværelse, og at den forurettede i retten efter afspilningen af videoen og efter, at den pågældende er blevet sandhedsformanet af retten, vil skulle vedstå sig sin forklaring fra videoafhøringen, hvorefter der vil være adgang til at stille supplerende spørgsmål til forurettede. Forurettede skal endvidere vejledes om, at forurettede som udgangspunkt ikke efterfølgende vil kunne fravælge, at videoen afspilles i retten, men at forurettede vil have lejlighed til at korrigere sit vidneudsagn i retten.

Videoafhøring af den forurettede forudsættes gennemført hurtigst muligt og som udgangspunkt inden for 4 uger.

Tidspunktet for videoafhøringen vil skulle fastsættes under hensyntagen til, at den forurettede, bistandsadvokaten og forsvareren kan være til stede.

Der vil inden videoafhøringen skulle beskikkes en forsvarer for den, der er mistænkt eller senere måtte blive mistænkt i sagen, hvis videoafhøringen formodes at skulle anvendes som bevis under hovedforhandlingen, jf. den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 731 a.

Forsvarerbeskikkelse bliver således obligatorisk i alle sager, hvor der skal foretages videoafhøring af den forurettede i en voldtægtssag. Dette gælder også, hvis den mistænkte ikke selv har valgt en forsvarer, hvis den valgte forsvarer udebliver, eller hvis ingen endnu er mistænkt i sagen. Hvis politiet har en formodning om, at der foruden den mistænkte er flere uidentificerede

gerningsmænd, skal der som udgangspunkt også beskikkes forsvarere for dem.

Politiets videoafhøring af den forurettede skal gennemføres i et dertil særligt indrettet lokale og skal i videst muligt omfang foretages af særligt uddannede afhørere.

Det bemærkes, at der med aftalen om politiets og anklagemyndighedens økonomi 2021-2023 er afsat finansiering til at etablere 30 særlige afhøringsrum fordelt geografisk over hele landet, som indrettes under hensyn til, at ofre udsat for seksuelle overgreb befinder sig i en særligt sårbar situation.

I afhøringslokalet skal der som udgangspunkt alene være den forurettede og afhøreren til stede. Derudover kan der være en tolk, hvis der er behov for det. Forsvarsadvokaten, bistandsadvokaten og øvrige personer, der overværer afhøringen, vil skulle befinde sig i et andet lokale (monitorrum) og overvære afhøringen og stille spørgsmål efter behov. Anklageren kan også deltage og stille spørgsmål efter behov.

Supplerende spørgsmål fra dem, der har overværet afhøringen i monitorrummet, stilles altid gennem den, som forestår afhøringen.

I forbindelse med afhøringen skal politiet være opmærksom på, at de personer, der er til stede i afhøringslokalet, så vidt muligt sidder sådan, at de alle er med i videobilledet under afhøringen.

Ligesom efter den gældende ordning skal forsvareren have tilsendt en kopi af videoafhøringen og en eventuel hel eller delvis udskrift af denne, jf. også retsplejelovens § 729 a, stk. 3. Den mistænkte vil ikke have adgang til at overvære videoafhøringen, jf. § 745 e, stk. 3. Den mistænkte skal dog snarest muligt have adgang til sammen med sin forsvarer at gennemse videooptagelsen hos politiet. Politiet skal vejlede den mistænkte om denne adgang. Det er frivilligt for den mistænkte, om han eller hun ønsker at gennemse videoafhøringen.

Udgangspunktet er – ligesom i dag – at den mistænkte gennemsyn af videooptagelsen skal foregå hos politiet. Politiet skal udarbejde en rapport om, at den mistænkte har set videooptagelsen inden en eventuel hovedforhandling.

Hvis den mistænkte ønsker at gennemse videoafhøringen hos politiet uden forsvarerens tilstedeværelse, f.eks. i forbindelse med en afhøring, skal politiet underrette forsvareren herom, inden den mistænkte ser videooptagelsen, så forsvareren har mulighed for at drøfte denne beslutning nærmere med sin klient.

Såfremt den mistænkte ikke ønsker, at gennemsyn af videooptagelsen skal foregå hos politiet, er der mulighed for, at gennemsyn kan ske hos forsvareren.

En begæring fra den mistænkte eller dennes forsvarer om, at der skal foretages en genafhøring af forurettede, skal fremsættes snarest muligt og som udgangspunkt inden 2 uger efter, at den pågældende har haft adgang til at gennemse videoafhøringen, jf. den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 745 e, stk. 3, 3. pkt., der ikke foreslås ændret.

Genafhøring af forurettede vil – ligesom i dag – forudsætte en konkret begrundelse. Det kan eksempelvis være, at der er fremkommet nye oplysninger, eller at den mistænkte eller forsvareren ønsker nye relevante spørgsmål stillet til forurettede.

Beslutningen om, hvorvidt der skal foretages flere videoafhøringer skal altid foretages efter en konkret vurdering. Hvis man vælger at gennemføre flere videoafhøringer, forudsættes det som det klare udgangspunkt at være den samme afhører, der gennemfører afhøringerne og med korte mellemrum imellem afhøringerne. Derudover skal afhøringerne gennemføres hurtigt efter anmeldelsen.

Hvis en begæring om genafhøring fremsættes mere end 2 uger efter, at den pågældende har haft adgang til at gennemse videoafhøringen, skal politiet/anklagemyndigheden ved vurderingen af, om der skal foretages genafhøring, ligeledes lægge vægt på, om hensynet til forurettede – på grund af den tid, der er forløbet siden den første afhøring – tilsiger, at der ikke bør foretages fornyet afhøring af forurettede. Ved vurderingen skal det endvidere indgå, hvad årsagen til den sene begæring er, herunder om det skyldes den mistænkte egne forhold. Ved vurderingen skal endvidere indgå, at de spørgsmål, som forsvareren forhindres i at stille ved en (sen) genafhøring, formentlig vil blive stillet under hovedforhandlingen i stedet.

En tvist mellem politiet/anklagemyndigheden og den mistænkte og dennes forsvarer om, hvorvidt der skal foretages genafhøring, vil kunne indbringes for retten i medfør af retsplejelovens § 746, stk. 1.

Hvis der skal foretages en genafhøring af forurettede, skal det som udgangspunkt ske ved en yderligere videoafhøring.

Den mistænkte skal have adgang til efterfølgende at gennemse en eventuel genafhøring af forurettede. Der skal således snarest rettes henvendelse til mistænkte og forsvareren om, at gennemsyn af genafhøringen kan ske hos politiet.

Politiet skal altid orientere den forurettede om, at den mistænkte efterfølgende har adgang til at blive gjort bekendt med den forurettedes forklaring.

Det forudsættes i det hele taget, at videoafhøringerne gennemføres på samme måde som efter den gældende ordning.

Hvis den mistænkte eller forsvareren ønsker at modsætte sig, at videoafhøringen anvendes som bevis under hovedforhandlingen, skal pågældende i overensstemmelse med retsplejelovens gældende § 754 e, stk. 4, senest 4 uger efter, at videoafhøringen er foretaget, indbringe spørgsmålet for retten. I de tilfælde, hvor gerningsmanden er ukendt på tidspunktet for videoafhøringen og derfor ikke bliver gjort bekendt med videoafhøringen, vil fristen først løbe fra sigtelsestidspunktet.

Fristen for at gøre indsigelser mod, at videoafhøringen anvendes som bevis, afskærer ikke den tiltalte fra under hovedforhandlingen at gøre indsigelse mod bevisværdien af videoafhøringen. I overensstemmelse med princippet om fri bevisbedømmelse vil retten herefter skulle afgøre, hvilken bevismæssig værdi forklaringen på videoafhøringen skal tillægges.

Hvis retten bestemmer, at videoafhøringen ikke kan anvendes som bevis, skal anklageren hurtigst muligt beslutte, om forurettede undtagelsesvis skal indkaldes til at afgive fuld vidneforklaring for retten, eller om en ny videoafhøring vil kunne afhjælpe fejl ved den tidligere videoafhøring.

Forslaget ændrer ikke på retsstillingen for de forurettede, der er omfattet af reglerne i retsplejelovens § 745 e, stk. 1, nr. 3 og 4 (børn og unge). De vil derfor fortsat kunne videoafhøres efter reglerne og fremgangsmåden i rets-

plejelovens § 745 e, stk. 1, nr. 3 og 4, og dermed fortsat være fritaget for at afgive forklaring i retten, jf. § 172 a.

Der henvises til pkt. 2.3.1.1.2 og 2.3.1.1.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger og til bemærkningerne til § 2, nr. 1.

Til § 3

Til nr. 1

Det følger af færdselslovens § 118 a, stk. 1, at bøder for overtrædelse af færdselsloven og forskrifter, der udstedes i medfør af loven, udmåles til 1.000 kr. eller beløb derover, som er delelige med 500. For gående og førere af cykel, hestekøretøj eller hest udmåles bøder dog til 700 kr. eller derover og for personer med særligt lav indtægt til 500 kr. eller derover.

Bøder for overtrædelser af færdselslovens bestemmelser om hastighed i §§ 41-43 b udmåles i overensstemmelse med § 118 a, stk. 1. For så vidt angår de gældende bødetakster for overtrædelse af §§ 41-43 b henvises til pkt. 2.5.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås det, at der indsættes et 3. pkt. i § 118 a, stk. 1, hvoraf det fremgår, at bøder for overtrædelse af §§ 41-43 b eller anden hastighedsgrænse fastsat ved færdselstavler eller anden afmærkning fremover vil skulle udmåles til 1.200 kr. eller beløb derover, som er delelige med 600.

Den foreslåede regulering vil medføre, at minimumsbøden for hastigheds-overtrædelser vil stige med 20 pct. Det svarer til en pristalsregulering med oprunding, hvor udgangspunktet er en opskrivning fra 2012 til 2021 med anvendelse af satsreguleringsprocenten.

Den samtidig foreslåede forhøjelse af deleligheden fra 500 til 600 for bøder for hastighedsovertrædelser vil medføre, at alle øvrige bødetakster for hastighedsovertrædelser ligeledes vil stige med 20 pct. En bøde på f.eks. 1.500 kr. vil således stige til 1.800 kr., en bøde på 2.000 kr. til 2.400 kr. og en bøde på 2.500 kr. til 3.000 kr. og så fremdeles. Det såkaldte højhastighedstillæg i færdselslovens § 118, stk. 3, vil ligeledes stige med 20 pct.

Den foreslåede regulering indebærer, at samtlige bødetakster for hastigheds-overtrædelser underlægges samme procentuelle stigning. Den foreslåede regulering af de pågældende bødetakster vil således stemme overens med den

nuværende opbygning af færdselslovens bødesystem, hvor bøden er fastsat proportionalt i forhold til hastighedsovertrædelsen. Derved vil overtrædelsens færdselssikkerhedsmæssige risiko (den procentvise overskridelse af hastighedsgrænsen), grovhed og strafværdighed fortsat bliver afspejlet i bødetaksterne.

For så vidt angår de foreslåede retningslinjer for de enkelte bødetakster henvises til pkt. 2.5.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Fastsættelse af straffen vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og de angivne bødeniveauer vil kunne fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

Den foreslåede regulering af bødetaksterne indebærer ikke ændringer i færdselslovens § 118, stk. 10 og stk. 11, nr. 2 og 3, hvorefter hastigheds- overtrædelser under særlige omstændigheder kan medføre fængselsstraf.

Det foreslås endvidere, at der indsættes et 4. pkt. i § 118 a, stk. 1, hvoraf det fremgår, at for overtrædelser omfattet af 3. pkt. vil bøder for personer med særlig lav indtægt skulle udmåles til 600 kr. eller beløb derover.

Den foreslåede ændring er en konsekvens af den foreslåede § 118 a, stk. 1, 3. pkt., hvorved minimumsbøden for overtrædelse af færdselslovens §§ 41-43 b eller anden hastighedsgrænse fastsat ved færdselstavler eller anden afmærkning foreslås forhøjet til 1.200 kr.

Den foreslåede bestemmelse medfører således, at bøder for overtrædelse af færdselslovens §§ 41-43 b eller anden hastighedsgrænse fastsat ved færdselstavler eller anden afmærkning fortsat kun kan nedsættes til det halve for personer med særlig lav indtægt. Den foreslåede minimumsbøde på 1.200 kr., jf. den foreslåede bestemmelse i § 118 a, stk. 1, 3. pkt., vil herefter kunne nedsættes til 600 kr. for personer med særlig lav indtægt, og en bøde, der efter lovforslagets foreslåede retningslinjer vil skulle udmåles til f.eks. 1.800 kr., vil kunne nedsættes til 900 kr.

Den foreslåede bestemmelse indebærer ikke ændringer af de gældende retningslinjer for, hvornår der i praksis sker nedsættelse af bøder til personer med særlig lav indtægt, herunder hvornår en person kan anses for at have en

UDKAST

særlig lav indtægt, således som disse fremgår af Rigsadvokatens meddelelse, afsnittet Generelle retningslinjer for sanktionspåstande i færdselssager, pkt. 5.2 om nedsættelsesgrunde – § 118 a, stk. 1, 2. pkt.

Til § 4

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. januar 2022.

Til § 5

Bestemmelsen fastsætter lovens territoriale anvendelsesområde.

Loven vil ikke gælde for Færøerne og Grønland.

Vedrørende lovens § 1 om ændring af straffeloven bemærkes, at Færøerne pr. 1. marts 2010 overtaget har lovgivningskompetencen på det strafferetlige område, mens der for Grønland gælder en særlig kriminallov.

For så vidt angår lovens § 2 om ændring af retsplejeloven bemærkes, at der for Færøerne og Grønland gælder særlige retsplejelove.

Vedrørende lovens § 3 om ændring af færdselsloven bemærkes, at færdselsloven ikke gælder for Færøerne og Grønland, ligesom loven heller ikke indeholder en anordningsbestemmelse om, at loven kan sættes i kraft for Færøerne og Grønland.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

<i>Gældende formulering</i>	<i>Lovforslaget</i>
	<p style="text-align: center;">§ 1</p> <p>I straffeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1650 af 17. november 2020, som senest ændret ved § 1 i lov nr. 1174 af 8. juni 2021, foretages følgende ændringer:</p>
<p>§ 82. Det skal ved straffens fastsættelse i almindelighed indgå som formildende omstændighed,</p> <p>1)-12) ---</p> <p>13) at straffesagen mod gerningsmanden ikke er afgjort inden for en rimelig tid, uden at det kan bebrejdes gerningsmanden,</p> <p>14) ---</p>	<p>1. § 82, nr. 13, ophæves. Nr. 14 bliver herefter nr. 13.</p> <p>2. I § 82 indsættes som <i>stk. 2</i>:</p> <p style="padding-left: 2em;">»<i>Stk. 2.</i> Ved straffens fastsættelse kan det endvidere indgå som formildende omstændighed, at straffesagen mod gerningsmanden ikke er afgjort inden for en rimelig tid, uden at det kan bebrejdes gerningsmanden. Sagsbehandlingstiden kommer dog kun i betragtning som formildende omstændighed, hvis dette er nødvendigt på grund af kravet i artikel 6 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention om behandling af sagen inden for en rimelig frist.«</p>
<p>§ 83. Straffen kan nedsættes under den foreskrevne strafferamme, når oplysninger om gerningen, gerningsmandens person eller andre forhold afgørende taler herfor. Under i øvrigt formildende omstændigheder kan straffen bortfalde.</p>	<p>3. I § 83 indsættes som <i>3. pkt.</i>:</p> <p>»§ 82, stk. 2, 2. pkt., finder tilsvarende anvendelse.«</p>

UDKAST

<p>§ 119.--</p> <p><i>Stk. 3.</i> Ved fastsættelse af straffen for trussel om vold efter stk. 1 skal der lægges vægt på den betydning, som lovovertrædelsen kan have for den pågældendes udførelse af tjenesten eller hvervet.</p> <p><i>Stk. 4.--</i></p>	<p>4. I § 119, stk. 3, indsættes som 2. pkt.:</p> <p>»Ved fastsættelse af straffen skal det endvidere betragtes som en skærpende omstændighed, at en trussel om vold efter stk. 1 har baggrund i forurettedes lovlige ytringer i den offentlige debat eller i øvrigt har til formål at forhindre forurettede i at gøre brug af sin ytringsfrihed i den offentlige debat.«.</p>
<p>§ 266. Den, som på en måde, der er egnet til hos nogen at fremkalde alvorlig frygt for eget eller andres liv, helbred eller velfærd, truer med at foretage en strafbar handling, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år.</p>	<p>5. Efter § 266 indsættes som <i>stk. 2</i>:</p> <p>»Stk. 2. Ved fastsættelse af straffen efter stk. 1 skal det betragtes som en skærpende omstændighed, at truslen har baggrund i forurettedes lovlige ytringer i den offentlige debat eller i øvrigt har til formål at forhindre forurettede i at gøre brug af sin ytringsfrihed i den offentlige debat.«</p>
	<p style="text-align: center;">§ 2</p> <p>I lov om rettens pleje, jf. lovbekendtgørelse nr. 1445 af 29. september 2020, som ændret senest ved § 3 i lov nr. 1174 af 8. juni 2021, foretages følgende ændringer:</p>
<p>§ 172 a. En person, der er blevet videoafhørt efter § 745 e eller § 183, stk. 3, har ikke pligt til at afgive forklaring som vidne under hovedforhandlingen.</p> <p><i>Stk. 2.--</i></p>	<p>1. I § 172 a, <i>stk. 1</i>, indsættes efter »745 e «: », stk. 1, nr. 1-4,«.</p>

<p>§ 735.-- <i>Stk. 3.</i> En person kan ikke beskikkes til forsvarer, hvis</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) der er påviselig risiko for, at den pågældende vil hindre eller modvirke sagens oplysning, eller 2) den pågældendes medvirken væsentligt vil forsinke sagens behandling. <p><i>Stk. 4.--</i></p>	<p>2. I § 735, <i>stk. 3, nr. 2</i>, ændres »sagens behandling« til: »behandlingen af sagen«.</p>
<p>§ 736. Beskikkelsen kan tilbagekaldes, når</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) den pågældende ikke længere opfylder betingelserne efter §§ 733 og 734 for at kunne beskikkes, 2) betingelserne efter § 735, <i>stk. 3</i>, for at nægte at beskikke den pågældende kommer til at foreligge, 3) sigtede anmoder om beskikkelse af en ny forsvarer og ikke tidligere har haft lejlighed til at anmode om en bestemt forsvarer, 4) sigtede anmoder om beskikkelse af en ny forsvarer og dennes medvirken ikke vil forsinke sagens behandling eller 5) sigtede anmoder herom og selv har sørget for sit forsvar uden udgift for det offentlige, og uden at sagens behandling forsinkes. <p><i>Stk. 2.</i> Efter anmodning træffes afgørelser efter <i>stk. 1, nr. 2</i>, af retten ved kendelse.</p>	<p>3. I § 736, <i>stk. 1, nr. 2</i>, ændres »at beskikke« til: »beskikkelse af«.</p>
<p>§ 745 e. Politiets afhøring af en person kan optages på video med henblik på anvendelse af optagelsen som bevis under hovedforhandlingen</p>	<p>4. I § 745 e, <i>stk. 1</i>, indsættes som <i>nr. 5</i>:</p> <p>»5) Personen er 15 år eller derover, og efterforskningen vedrører en overtrædelse af straffelovens § 216</p>

<p>gen efter § 872 (videoafhøring) i følgende tilfælde:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Personen er under 13 år. 2. Personen er under 15 år, og efterforskningen vedrører en overtrædelse af <ol style="list-style-type: none"> a) straffelovens § 210 eller kapitel 24 eller b) straffelovens §§ 237 eller 243-246, hvor personen eller en af dennes nærmeste er forurettet og den, der er mistænkt, er en af personens nærmeste. 3. Personen er under 18 år, og særlige omstændigheder taler for videoafhøring. 4. Personen er 18 år eller derover og har en alvorlig psykisk lidelse eller væsentlig funktionsnedsættelse, og særlige omstændigheder taler for videoafhøring. <p><i>Stk. 2-4.--</i></p>	<p>eller straffelovens § 225, jf. § 216, hvor personen er forurettet.«</p>
	<p style="text-align: center;">§ 3</p> <p>I færdselsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1324 af 21. november 2018, som senest ændret ved lov nr. 1187 af 11. juni 2021, foretages følgende ændring:</p>

UDKAST

<p>§ 118 a. Bøder for overtrædelse af denne lov og for overtrædelse af forskrifter, der udstedes i medfør af loven, udmåles til 1.000 kr. eller beløb derover, som er delelige med 500. For gående og førere af cykel, hestekøretøj eller hest udmåles bøder dog til 700 kr. eller derover og for personer med særligt lav indtægt til 500 kr. eller derover.</p> <p><i>Stk. 2-7.--</i></p>	<p>1. I § 118 a, <i>stk. 1</i>, indsættes som 3. og 4. <i>pkt.</i>:</p> <p>»For overtrædelse af §§ 41-43 b eller anden hastighedsgrænse fastsat ved færdselstavler eller anden afmærkning udmåles bøder til 1.200 kr. eller beløb derover, som er delelige med 600. For overtrædelser omfattet af 3. <i>pkt.</i> udmåles bøder for personer med særlig lav indtægt til 600 kr. eller beløb derover.«</p>
--	---